

NEMZETI

MAGAZIN

2023
nyár

2022/23-as évad

X/10. szám

NYÁRI

PROGRAM-

AJÁNLÓVAL

ÉVADFORDULÓ

A Nemzeti Színház premierjei – 2023/2024-es évad

OLIMPIA ÉS MITEM

Visszatekintés: a világszínház Magyarországon

NYITÓKÉP

ÉVADFORDULÓ

Mindig új arcát mutatja egy színház, amikor évadot hirdet. Ezúttal Brecht, Szarka Tamás, Gogol, Sík Sándor, Shakespeare, Katona József művei, egy crossover folkopera, valamint egy trianoni témájú kabaré rajzol új vonásokat a Nemzeti Színház „arcára”. *(Részletek a 11. oldaltól.)*

„Magyar viszonylatban egyedülálló a Nemzeti Színház elmúlt tíz évben kialakított struktúrája, de ismerve a nemzetközi teátrumok működési rendjét, ott sem találkoztam a miénkhez hasonló, összetett nemzeti színházi feladatvállalással” – mondja Vidnyánszky Attila, aki tíz év után újabb öt évig vezetheti a Nemzeti Színházat. A vele készült interjúban *(6. oldal)* sikerekről, tervekről, de hiányérzeteiről is beszél.

A 2023-as esztendőben Európa egyik legnagyobb kulturális eseményét rendezte Magyarország. A 10. Nemzetközi Színházi Olimpián 58 ország 400 társulatának több mint 750 előadása volt látható áprilistól júniusig szerte az országban. Amellett, hogy a világszínház remek produkcióit nézhettük, a nemzetközi kapcsolatok építésének szép példáját jelentette a Madách Projekt: 11 ország több mint 200 leendő színésze – kanadai, görög, francia, angol, egyiptomi, lengyel, olasz, török, grúz, román és magyar színházi iskolák hallgatói – állították színre *Az ember tragédiájának* egy-egy színét, és készítettek közös előadást a műből. Madách születésének 200. évfordulója ezzel a nemzetközi érdeklődés körébe került. Az olimpia és a 9. MITEM értékelése mellett olvashatnak a tánc- és a bábművészeti programról is – élmények, vélemények és tanulságok. *(Összeállításunk a 32. oldaltól.)*

Megemlékezünk a Nemzeti Színház 130 éve született és tragikus sorsú sztárjáról, Bajor Giziről, Zalán Tibor novellasorozatának befejező részéből pedig megtudhatjuk, milyen traumákkal jár a színházi siker.

Várjuk Önöket a 2023/24-es évadban – addig is jó olvasást!

United Colors of Madách – 11 ország több mint 200 leendő színésze vett részt a Színház- és Filmművészeti Egyetem, a Kaposvári Egyetem és a Színházi Olimpia közös Madách Projektjében. A képen: olasz színinövendékek *Az ember tragédiája* római színében | fotó Eöri Szabó Zsolt

6

Évadforduló

Magyar viszonylatban egyedülálló ez a struktúra, de ismerve a nemzetközi teátrumok működési rendjét, ott sem találkoztam a miénkhez hasonló, összetett nemzeti színházi feladatvállalással. Ahogyan a vezérigazgatói pályázatomban is leírtam, működésünk öt pillérre épül... (Vidnyánszky Attila)

32

MITEM-tükör

Az újra való felkészülés jegyében működik a kortárs színház. A verbalitás háttérbe szorulásával nemcsak a színpadtechnika erősödött meg, nemcsak a terek tágultak vagy éppen szűkültek, nemcsak a vizualitás került előtérbe, hanem a színészek elé is új követelményeket állítanak a rendezők... (Osztoivits Ágnes)

40

Avignon és olimpia

Egy avignoni szereplés ma már rangot jelent, a minőség egyértelmű garanciáját. Avignonban már a részvétel is a dobogó felső fokát jelzi, csakúgy mint a Színházi Olimpia esetében – mondja Olivier Py egykori Avignoni fesztiváligazgató, aki Hamlet-adaptációjával szerepelt az Olimpián.

50

Bajor Gizi 130

„Nézzenek meg a színpadon!” – állítólag ezzel rázta le az újságírókat a 130 éve született Bajor Gizi, ha már unta a sokszor megválaszolt, szokásos kérdéseket a színházi hivatásról, a színészet lényegéről, egy-egy szerep jellegzetességeiről. A Nemzeti Színház korszakos művésze volt, személyre szóló szerepeket alakított százas szériákban.

NEMZETI magazin – a Nemzeti Színház ingyenes időszaki kiadványa • 2023. június • X. évfolyam 10. szám |

Főszerkesztő: Kornya István • **A szerkesztő munkatársa:** Görömbölyi László • **Fotó:** Eöri Szabó Zsolt • **Korrektúra:** Lukácsy György

| **Kiadó:** Nemzeti Színház Nonprofit Zrt. • **Felelős kiadó:** Vidnyánszky Attila vezérigazgató • **Médiaajánlat:** 30/508-4711 | **Nyomdai**

előkészítés: Inform-Line Stúdió Bt. | **Nyomás:** HTS-ART Nyomda | **Megjelenik** 8000 példányban | **Lapzárta:** 2023. június 15.

32

50

Címlapon:
Berettyán Sándor és Barta Ágnes
a Bánk bán című előadásban
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

BÉRLETVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.

telefon: +36 1 476-6868

e-mail: jegy@nemzetisinhaz.hu
szervezes@nemzetisinhaz.hu

Nyári nyitvatartás:

Június 19–30. | H–P: 10–14 óra

A jegyiroda júliusban zárva tart.

Augusztus 1–19. | H–P: 10–14 óra

Augusztus 21-től | H–P: 10–17 óra

ÉVADFORDULÓ • 2023/2024

- 6** Tíz év után, újabb öt év előtt • Vidnyánszky Attila
- 11** Az évad történetei
- PREMIEREK**
- 12** Bánk bán | Egy, kettő, három – Az ibolya | Kurácsi mama | A revizor | István király | Irredenta kabaré | Lear király | Esthajnal
- 22** Színpadon: bemutatók és repertoár

24 ŐSZI MITEM-ELŐZETES

25 VÁLTSON BÉRLETET!

PORTRÉ

- 27** „Boldog vagyok, hogy ez a munkám” • Herczegh Péter

OLIMPIA ÉS MITEM

- 32** Osztovits Ágnes: Láthatatlan és látható szereplők – MITEM-értékelő

MITEM-NÉZŐPONTOK

- 38** Osztovits Ágnes: Mesteri végjáték
- 38** Gulyás Gábor: Performa

- 40** Cselekmény helyett etika • Olivier Py

- 42** Kutszegi Csaba: Színjátszó táncosok, táncoló színészek

- 45** A bábos világ és a világ bábosai • Pályi János

- 48** United colors of Madách

ÉVFORDULÓ • BAJOR GIZI 150

- 50** Személyre szóló szerepek, százas szériák

SZÍNHÁZNOVELLA

- 54** Zalán Tibor: A színész, a kritikus, a siker – és egyéb posztpremier-ártalmak

56 NYÁRI PROGRAMAJÁNLÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

A Körhinta, A föltámadás szomorúsága
és az Egri csillagok című előadások támogatója
a Nemzeti Kulturális Alap.

nka
Nemzeti
Kulturális Alap

Tíz év után, újabb öt év előtt

Vidnyánszky Attila az új évadról, feladatokról, hiányérzetekről, válságról és reményekről

„A Nemzeti Színházra szakmai értelemben izgalmas évek várnak, kezd beérni a munkánk gyümölcse, biztosan furcsa lett volna mindezt kívülről néznom. Most teljesezhet ki az a törekvésünk, hogy mindenki számára átélhetően a nemzet színházává váljunk” – mondja Vidnyánszky Attila, aki két ciklus után újabb öt évig vezetheti a Nemzeti Színházat. A régi-új vezérigazgatót kérdeztük sikerekről és hiányérzetekről, a királyok évadáról és a jövőképről.

„Magyar viszonylatban egyedülálló ez a struktúra, de ismerve a nemzetközi teátrumok működési rendjét, ott sem találkoztam a miénkhez hasonló, összetett nemzeti színházi feladatvállalással. Ahogyan a vezérigazgatói pályázatomban is leírtam, működésünk öt pillérre épül...

Tavaly nemcsak munkatársi közegben, hanem a nyilvánosságban is többször elmondta, hogy a jövőben inkább a rendezői munkára összpontosítana, és szívesen átadná az igazgatói széket. Miért pályázta meg mégis a Nemzeti Színház vezetését?

– Valóban ez volt az eredeti szándékom: a 9. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó (MITM) és a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia megszervezése és lebonyolítása ígéretes végzőnnek tűnt számomra, de az élet másképpen hozta. Igazgatói feladataim és a velük együtt járó szerepem a kulturális közéletben komoly felelősséggel és számtalan megpróbáltatással jár. Ezeket a terheket ugyan többnyire örömmel hordozom, de amikor belépek a próbaterembe, akkor érzem igazán otthonosan magamat.

A színházigazgató is fogasra tudja akasztani a „hivatalos öltözetét”?

– Általában mindössze néhány perc alatt ki tudom zárni a külvilágot a próbák kezdésekor, és ilyenkor minden, ami a próbatermen kívül elv volt, gyakorlattá tud válni. Egy aktuális példa: a Madách-projekt. Sok értékes gondolat és stratégia születhet arról, hogyan kellene a Színház- és Filmművészeti Egyetemnek (SZFE) partnerséget kialakítani külföldi intézményekkel, de minden kulturális diplomáciai erőfeszítésnél hatékonyabb az életszerű válasz: jöjjenek diákok, tanárok Torontótól Tbiliszig, Párizstól Athénig, és játsszunk együtt! (*A Madách-projektéről lapunk 48. oldalán olvashatnak bővebben.*) A Nemzeti Színház vezetését mindezek ellenére azért pályáztam meg, mert a Covid-járvány, majd a szomszédunkban kitört háború miatt olyan pénzügyi kilátásaink vannak, amelyeket nem szerettem volna másra hagyni. Nekem – már csak a beregszászi évek miatt is – nagy tapasztalatom van abban, hogyan lehet boldogulni a szűk esztendőkhöz úgy, hogy számomra kiemelt szempont a munkatársaink és családjaik védelme. A há-

Az évad kiemelkedő eseménye volt a 10. Színházi Olimpia megrendezése, aminek keretében zajlott a 9. MITEM programja is. A felső képen a Mindaz, ami történt és történhetne című előadásának bemutatója után a világhírű rendező, Heiner Goebbels veszi át a MITEM emléklapoktját Vidnyánszky Attilától | fotók: Eöri Szabó Zsolt

ború okozta gazdasági kényszerek miatt a Nemzeti Színház is kisebb költségvetéssel számolhat a következő időszakban, és én magam szeretném megvédeni az elmúlt tíz évben létrehozott társulatunkat, szakembergárdánkat és értékeinket. Emellett van egy másik fontos szempont is: természetesen nem én döntök az utódom személyéről, de nyilván van súlya a véleményemnek ebben a kérdésben, és bár van jelöltem, még úgy érzem, érnie kell ennek a helyzetnek. És természetesen az is bennem van, hogy a Színházi Olimpiával végre sikerült kiteljesítenünk azt a nemzetközi kapcsolatrendszert, amelyet a MITEM-mel évek óta építünk. A Nemzeti Színházra szakmai értelemben izgalmas évek várnak, kezd beérni a munkánk gyümölcse, biztosan furcsa lett volna mindezt kívülről néznom.

Első két ciklusa a működési struktúra átalakításáról és megszilárdításáról szólt. Miben áll a Nemzeti Színház sajátossága?

– Magyar viszonylatban egyedülálló ez a struktúra, de ismerte a nemzetközi teátrumok működési rendjét, ott sem találok a miénkhez hasonló, összetett nemzeti színházi feladatvállalással. Ahogyan a vezérigazgatói pályázatomban is leírtam, működésünk öt pillérre épül: létrehoztunk egy minden korosztályt megszólító repertoárt, a nemzet színházaként

A felső képen: közönségtalálkozó a MITEM-en – mindig fontos a kapcsolat alkotók és befogadók között. Jobbra: az új évadra készülve – zajlanak Molnár Ferenc két egyfelvonásosának (Egy, kettő, három – Az ibolya) próbái.

megpróbálunk minden magyar emberhez eljutni – határon innen és túl –, befogadószínházként minden, a nemzeti egység kulturális erősítését szolgáló kezdeményezést és produkciót vendégül látunk, a MITEM és idén az olimpia révén elhelyezzük a Nemzeti Színházat a nemzetközi színházi élet térképén, valamint képzési helyként fogadjuk a kaposvári színhallgatókat és az SZFE növendékeit. Utóbbira szívemnek kedves példa, hogy Rátóti Zoltán és Szarvas József színészosztálya és a Nemzeti tapasztalt, remek társulati tagjai közösen adják elő Molnár Ferenc két darabját a Gyulai Várszínházzal közös produkcióban. Ez a „csinálva tanulás” mellett egy új szint visz majd a Nemzeti repertoárjába, hiszen a polgári színjátszás e kiváló szerzője csupán egyszer szerepelt nálunk az elmúlt tíz évben.

Milyen hiányérzetei vannak az eltelt két igazgatói ciklussal kapcsolatban?

– Alapvetően stabilan állunk az említett pilléreken, de a hiányérzetem éppen a „széles sávú” haladásunkból fakad. A pandémiával járó korlátozások miatt jelentősen visszaesett az utazásaink száma, és bár kezdünk talpra állni, még nem közelítjük a járvány előtti évi 70-80 vendégjátékot a határon túli magyar közösségeknél és nemzetközi fesztiválokon. Ezek a feladatok

sok energiát vesznek el a színház dolgozóitól, de nagyon fontosak. Biztos vagyok benne, hogy a jövőbeli működésünk egyik legnagyobb vezetői kérdése az lesz, melyik lábára helyezze leginkább a súlyt a Nemzeti. A másik hiányérzetem egy kezdetől dédelgetett tervem egyelőre részleges megvalósulásából fakad. Több alkotó is képes volt arra, hogy az évadban színházi, a szezonon kívüli időszakban filmes területen bontakozzon ki. Ezt a működési rendet a legszínvonalasabban minden bizonyítással a svéd Ingmar Bergman valósította meg, akinek színházi munkásságáról idehaza méltatlanul keveset tudunk és beszélünk. A Nemzeti Színház társulatával több filmet készítettünk ugyan – ezek közé tartozik a *Sára asszony*, az *Isten ostora*, a *Woyzeck* vagy *Hobo Hé, magyar Joe!* –, de ezek nagyon feszített körülmények között születtek, nem pedig a már említett, kiszámítható, tervezhető módon.

Tízéves igazgatása során számtalan kezdeményezést tett annak érdekében, hogy a Nemzeti Színház a minőség jegyében egyesítse a korszerű népszínház és a nemzetközi kitekintéssel bíró művészszínház működését. A népszínházi eszménynek nem mond ellent a 2023/2024-es „királyok évada” arisztokratikus elnevezés?

– A „királyok évada” valójában egyáltalán nem a kékvérűekről szól, hanem a vezetés és a felelősség kérdéseiről. Maga az elnevezés egy hosszas címkeresési folyamat utáni rácsodálkozásból fakad. A dramaturgjainkkal és a külföldi vendégrendezőkkal folytatott egyeztetések után vettük észre, mennyire dominálnak a „királydrámák”, mint a *Bánk bán*, a *Lear király* vagy az *István király* – a 2023/2024-es évadban. Több aspektusa is van ennek az elnevezésnek, de a legkevésbé fontos az arisztokratikus vonás. Megfigyelhető, hogy manapság az erős vezetőket demonizálják, a gyengéket pedig gúnyolják. Európában sokkal többet beszélünk döntési mechanizmusokról és intézményekről, mint felelősséget vállaló vezetőkről. Óriási ellentmondások ezek, hiszen az öreg kontinensen jelenleg háború dúl, és a Balkán sajnos ismét az aggasztó jeleket mutatja annak, miért is nevezték a történelemben löporoshordónak. Ebben a légkörben különösen fontos, mit gondolunk a vezetőkről.

A következő évad meghirdetésekor kiemelte a színház társulatának erejét. Mi jellemzi a teátrum színész közösségét?

– A legfontosabb, hogy életkorban, színházi kultúrában ez egy rendkívül sokszínű társulat, amelyben gyakorlatilag az elmúlt években nincs fluktuáció. Ami azt jelenti, hogy a színészek a nagy leterheltség mellett is jó szerepeket kapnak, és kiváló rendezőkkel dolgozhatnak. A magyar rendezők mellett az elmúlt években olyan külföldi szakemberekkel dolgozhattak és tréningezhettek együtt, mint a görög Theodorosz Terzopu-

losz, az olasz Alessandro Serra, az antropológiai színház mestere, Eugenio Barba, a nagy orosz rendező, Anatolij Vasziljev, vagy a lengyel Grotowski Intézet vezetője, Jaroslaw Fret. Ők mind különböző iskolákat képviselnek, ami segít a színészeknek abban, hogy ne egyszerűen gyakorolják a szakmájukat, hanem minél többször tekinthessenek hivatásukra újszerű módon. A társulatunkról és a pedagógiai elveinkről pedig sokat elmond, hogy az új évad *Bánk bán* előadását fiatal színészeinkkel adjuk majd elő. Egykori tanítványaim mára beértek, és személyesen is nagy öröm számomra, hogy ilyen fajsúlyos feladatot is rájuk lehet bízni. Ehhez a társulathoz csatlakozik az elmúlt évadban a Nemzetiben vendégként már bemutatkozó Szilágyi Ágota mellett két frissen végzett színész a kaposvári osztályomból: Martos Hanga és Madácsi István.

Járvány, háború, infláció – milyen kilátások elé néz a következő öt évben a Nemzeti Színház?

– Embert próbáló, de szép évek várnak ránk. Az egész előadó-művészeti területet megrengengetik azok a földrengésszerű változások, amelyek hazánkat is érintik. Miközben reménykedünk benne, hogy a háború minél előbb befejeződik, a gazdasági következmények kiheverése biztosan több időt vesz majd igénybe. Így mi is azzal az óvatossággal a hangunkban hirdettünk meg új évadot, hogy inkább bemutatót áldozunk majd fel, de vigyázunk munkatársaink megélhetésére. A 10. Színházi Olimpia nagyon széles együttműködést hozott létre a hazai szakmában, és bízom benne, hogy a gazdasági nehézségek ellenére ez közös alap lehet arra, hogy együtt gondolkodhassunk a jövőről.

LUKÁCSY GYÖRGY

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

Az évad története

Katona József

BÁNK BÁN

A legjobban megírt magyar dráma. A *Bánk bán* legújabb színpadi adaptációját (két prózai és több operarendezés után) Vidnyánszky Attila állítja színpadra, amiben a főszereplők fiatal színészek, akik a Nemzetiben értek be szerepeikre. A teátrum vezetőjének határozott törekvése, hogy a három legfontosabb magyar klasszikus mű, *Az ember tragédiája*, a *Bánk bán* és a *Csongor és Tünde* folyamatosan műsoron legyen.

Molnár Ferenc

EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA

Metsző humorral és mély emberismerettel írta meg két híres egyfelvonásosát Molnár Ferenc. Pazar szerepek színészeknek és remek szórakozás a nézőknek. A Rátóti Zoltán rendezésében készülő *Egy, kettő, három* és *Az ibolya* című előadásban a Nemzeti Színház oszlopos tagjai mellett a produkcióban részt vesznek a Színház- és Filmművészeti Egyetem színinövendékei is.

Bertolt Brecht

KURÁZSI MAMA

Túlélni a háborút! Brecht (világ)háborús klasszikusát, a *Kurázi mamát* a neves görög rendező, Theodórosz Terzopulosz viszi színre. Az Attisz Színház igazgatója, a Nemzetközi Színházi Olimpia egyik alapítója a saját – Dionüszosz visszatérése elnevezésű – színészi módszerére építette az előző évadban a *Bakchánszók* című tragédiát, és a német szerző darabjával ezúttal is a tragédia eredeti jelentését keresi. Az 1941-ben megjelent mű nyilvánvaló és szomorú aktualitását a közeliünkben zajló háború adja.

Nyikolaj Gogol

A REVIZOR

Egy kisváros, egy polgármester, sok kisebb és nagyobb potentát és megannyi stikli. Gogol *A revizor* című, félreértésre épülő vígjátékában egy átutazó vendéget néz a kisvárosi közösség revizornak, ami alaposan felkavarja a kedélyeket. A klasszikus komédiát Avtandil Varszimasvili rendezi. A grúz művész temperamentumos Brecht-rendezésének (*A kaukázusi krétakör*) fényében ugyancsak szenvedélyes előadásra számíthat a közönség.

Toót-Holló Tamás – Bársony Bálint – Elek Norbert

ARANYHAJÚ HÁRMASOK

Crossover folkopera. Dalszövegét a drámakötet és a színpadi mű szerzője, Toót-Holló Tamás írta, zenei anyagát pedig Bársony Bálint és Elek Norbert alkották meg. Megelevenedik az ősi magyar hit és

mesék világa éppúgy, mint a kereszténnyé lett Árpád-ház aranyágaskáié: „ez több mint egy színpadi mű, titkok, kincsek, kapuk nyílnak meg az ember előtt, amint olvassa” – fogalmaz a rendező, Vidnyánszky Attila, aki ezúttal is a Magyar Nemzeti Táncgyüttessel együttműködve hoz létre látványos előadást.

Sík Sándor

ISTVÁN KIRÁLY

Az 1934-ben megjelent tragédia egy minden korban áthallásos dilemmát állít a címszereplő elé: vajon az idegen, de keresztény Orseolo Péterre vagy a pogány, de magyar Vazulra hagyja-e trónját. Mindig választanunk kell Kelet és Nyugat között? Sík Sándor piarista szerzetes és költő darabja a rendező Berettyán Nándor szerint aktualizálás nélkül is aktuális, hiszen az utódláson gondolkozó király a magyarság ma is érvényes, ezeréves sorskérdését veti fel.

IRREDENTA KABARÉ

Zenés-táncos nemzeti öncsonkítás, avagy sírva mulatunk vagy mulatva sírunk. A rendhagyó koncertszínház az 1920-as és 1930-as években született, az országvesztést sirató dalokon, irodalmi szövegeken és visszaemlékezéseken keresztül idézi meg egy letűnt korszak, a trianoni Magyarország világát – tele hittel, reménységgel és öniróniával. A *Tizenhárom almafa* után újra színpadon Magyarország 20. századi trianoni történelme.

William Shakespeare

LEAR KIRÁLY

Van még remény? Vagy a katasztrófák, a válságok és a változások okozta sötétség teljesen elnyeli a fényt? Shakespeare monumentális tragédiájának egyetemes léptékű kérdéseivel az előadás civilizációnk mai állapotára kérdez rá. A szentpétervári Alekszandrinszkij Színház igazgatója, Valerij Fokin az előző évadban bemutatott *REX*-hez hasonlóan ismét fia, Kirill Fokin írói átdolgozására építi majd a Shakespeare-bemutatót.

Szarka Tamás

ESTHAJNAL

Ősbemutató! Egy büszke cigányfiú, Lojko Zobar és a gyönyörűséges cigánylány, Radda találkozása, akik a szerelem mindent elsöpítő érzését mégis béklyónak tartják, mert útjában áll a szabadságuknak. A megrendítő cigányballada zenéjét és szövegét Makszim Gorkij *Makar Csudra* című elbeszélése alapján Szarka Tamás írta. Az előadás a Magyar Nemzeti Táncgyüttessel és a Karaván Színházzal együttműködésben valósul meg.

BERETTYÁN SÁNDOR

ÁCS ESZTER

BARTA ÁGNES

HERCZEGH PÉTER

SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ

SZÁSZ JÚLIA

„**A** beesületes kínoztatik. /

**Megstoroztatik, kipörkölik / Szemeit, s midőn minden
kitelhető / Csapást kiállt, akkor törik kerékbe...**

Bánk bán

A *Bánk bán* zseniális alkotás, a leginkább színpadra írt mű nagy klasszikusaink – a *Csongor és Tünde* és *Az ember tragédiája* – közül. Ahogyan Shakespeare, Katona sem csak filozofál. A nézőből együttérzést, azonosulást, szeretetet, megvetést és gyűlöletet kiváltó szereplők sokaságát vonultatja fel. Ma is érvényes, magával ragadó, zsigerileg átélhető, végsőkéig feszített konfliktusokból építi fel a drámai kompozíciót – mondja Vidnyánszky Attila rendező. – Katona nagyon személyessé tudta tenni mindazt, ahogyan az egyes ember a történelemben cselekszik vagy sodródik, ahogyan változtatni akar, és ahogyan ez a történelem, a sors a maga igazságát képviselő embert felőröli, megsemmisíti, de fel is emelheti. Évez-

redes Kelet és Nyugat közé szorultságunk, köztes létünk életérzése, történelmi konfliktusaink örök ismétlődése, meg nem értettségünk és kibékíthetetlenségünk a világgal – sorjáznak a bennünket máig foglalkoztató kérdések, amiket a *Bánk bán* sorra felvet. De Katona nem válik didaktikussá, hanem a szerelem, a hűség, a csábítás, az árulás, a hazaszeretet, a hatalom, a politika megannyi szálából alkotott megrendítő történetet – fogalmaz Vidnyánszky Attila, aki a 2002-es és a 2017-es verzió (és az Erkel-opera többszöri színrevitele) után újra megrendezi a *Bánk bán*t a Nemzetiben, újra a Nagyszínpadon.

– A 2017-es verziót a pandémia miatt nem tudtuk sem játszani, sem felújítani, ezért is döntöttem úgy, új előadást készítünk új gondolatokkal, ezúttal fiatalokkal. Amikor 2002-ben foglalkoztam a művel, az az érzet munkált bennem, hogy a világ változóban van. A világ pedig mostanra – gyökeresen és viszszavonhatatlanul – megváltozott. És nekünk, magyaroknak megint újra kell gondolnunk a bennünket ezer éve feszítő kérdéseinket megosztottságról, széthúzásról, gyűlöletről, amit nemzedékek nemzedékekre örökítenek. Mi is történik most a világban? Velünk? Kinek az érdekét szolgálja mindez? Hogyan viszonyulhatnak az utánunk jövők, a fiatalok elődeik újra és újra teremthető konfliktusaihoz?

Katona József

Bánk bán

Főbb szerepekben: BERETTYÁN SÁNDOR, ÁCS ESZTER, BARTA ÁGNES, HERCZEGH PÉTER, SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ, SZÁSZ JÚLIA, BERETTYÁN NÁNDOR, KRISTÁN ATTILA, MÉSZÁROS MARTIN, RUBOLD ÖDÖN, SZÉP DOMÁN, MADÁCSI ISTVÁN, BORDÁS ROLAND, NAGY MARI, VARGA JÓZSEF, VIDA GÁBOR

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Premier

2023. szeptember 10. • Nagyszínpad

SCHNELL ÁDÁM

BODROGI GYULA

KRISTÁN ATTILA

TÓTH LÁSZLÓ

„**Kedves öreg barátom... az, amit maga az egész emberiségnek nevez, az szégyellje magát.**”

Egy, kettő, három – Az ibolya

Párban szép az élet, hát még, ha egy bankigazgató (*Egy, kettő, három*) és egy színházigazgató (*Az ibolya*) édes-sanyarú sorsát vetheti össze a közönség egy este, egy színpadon, két egyfelvonásosban. A zseniális drámaíró és életismerő, Molnár Ferenc mindkét története egy-egy „napi bölcsélet” – rácsodálkozás karrierre, hatalomra és nem utolsó sorban a szerelemre. A világ Molnár óta változott is, meg nem is. Ami változott, az „csak” a stílus, a problémák megoldásával járó édes-bajos küzdelem: örök.

Az *Egy, kettő, három...* című egyfelvonásos arról szól: mi történik, ha egy bank vezérigazgatója rádöbben, hogy a családjánál immár fél éve vendégeskedő Lydia – aki egy amerikai autóipari konszern tulajdonosának a lánya –, szerelembe, majd teherbe esik? A tettes egy egyszerű taxisofőr, akinek küllemét, jellemét és státuszát azonnal meg kell változtatni, különben dugába dől a bank és az autóipari konszern közös jövője. A lány szülei ugyanis, akik már Európában utazgatnak, most érkeznek látogatóba. Az átváltoztatásra egy óra áll rendelkezésre.

Az ibolya a színházról szól. Egy készülő operethez női kóristákat kell felvenni. A meghallgatás persze nem csak az énektudásra összpontosít, fontos a személyes háttér, a mo-

tiváció és a jellem kifürkészése is. Az Igazgató tiszta lelkiismerettel és szilárd erkölcsökkel lát munkához. Ám a jelentkezők sokfélék, a felkínálkozásuk történhet en face (pofába, arcátlanul) vagy átgondoltan és kikezdhetetlen női ravaszsággal, ami nem biztos, hogy a jelentkező hölgy malmára hajtja a vizet. Sőt. Az Igazgató mellett megjelenik a Szerző is, és egy szerepcserével magára vállalva a „kasztingolás” ódiáját, azonnal szerelembe esik Ilonkával, az egyik szerény, de öntudatos jelentkezővel...

Rátóti Zoltán rendezésében a Nemzeti színházi mellett a Színház- és Filmművészeti Egyetem harmadéves hallgatói lépnek fel.

RÁ CZ JÓ ZSEF

SZÉ P DOMÁN

Molnár Ferenc

Egy, kettő, három – Az ibolya (két egyfelvonásos)

Főbb szerepekben: SCHNELL ÁDÁM, BODROGI GYULA, KRISTÁN ATTILA, TÓTH LÁSZLÓ, RÁ CZ JÓ ZSEF, SZÉ P DOMÁN

Rendező: RÁTÓ TI ZOLTÁN

Premier:

2023. augusztus 16. • Gyulai Várszínház | 2023. szeptember • Gobbi Hilda Színpad

SZÜCS NELLI

SCHNELL ÁDÁM

TRILL ZSOLT

BORDÁS ROLAND

MADÁCSI ISTVÁN

SZILÁGYI ÁGOTA

„**A földi nép olyanra vágyik, / Ami a földön nem lehet, /
Búvóhelyet ásna rogyásig, / De csak a sírját ássa meg. /
Van, aki fárad, futva, félve / Töri magát nyugvóhelyért, /
S ha benne fekszik, kérdi végre: / Miért is siettem, jaj, miért?**”

Kurácsi mama

A 20. század egyik legkiemelkedőbb, legsokoldalúbb német színházi alkotója, Bertolt Brecht közvetlenül a II. világháború kitörése előtt, emigrációban írta meg később ikonikussá vált színművét, a *Kurácsi mama és gyermekei* című, megrendítő erejű drámáját, amelynek ősbemutatóját már a véres háború idején, 1941-ben tartották a zürichi Schauspielhausban. A tragikus példázatnak is tekinthető darab főszereplőjének, a vakmerő („kurácsi”) markotányosnőnek sorsán keresztül a szerző a háború káoszában túlélni próbáló kisember drámáját helyezi középpontba, ahogy ő mondja: „magamat, a gyermekeimet meg a kocsit átmenteni a háborún... Ha a megmaradt gyerekeimmel

találhatnék egy zugot, ahol nem lövöldöznek, akkor még hátra lenne néhány nyugodt esztendőm” – mondja Kurácsi mama.

Am legalább ennyire fontos Brecht baljós előérzete, amely az egyetemes emberi lét önpusztító, végzetes hajlamára mutat rá – mert ez az apokaliptikus jóslat napjainkban döbbenetesen aktuális. A darab tökéletes leírása annak a háborús mechanizmusnak, amelybe az emberiség újra és újra belesodródik, de míg Brecht számára a konkrét gazdasági és politikai körülmények kaptak nagyobb hangsúlyt, az utókor egyre inkább azt a metafizikai rettegést érzi, amely felé a mai civilizáció halad.

Az előadást a világhírű görög rendező, Theodórosz Terzopulosz állítja színpadra, aki színházi pályáját Brecht legendás színházában, a Berliner Ensemble-ben kezdte. „Az előadásban az emberiség mindenkor háborúit, a mindennap tapasztalható erőszakot és pusztítást idézzük meg. Brecht epikus szövegének aktuális értelmezésén keresztül a mai valóságról is beszélünk, átlépünk a disztópia metafizikai dimenziójába” – fogalmaz a rendező.

A következő évadban is látható *A kaukázusi krétakör* (és a korábban bemutatott *Galilei élete*, a *Gombfejük és csúcsfejük*), valamint a *Kurácsi mama* bemutatásával a Nemzeti Színház a Brecht-életmű aktualitását hangsúlyozza.

Bertolt Brecht

Kurácsi mama

Főbb szerepekben: SZÜCS NELLI, SCHNELL ÁDÁM, VARGA JÓZSEF, BORDÁS ROLAND, HERCZEGH PÉTER, KOVÁCS S. JÓZSEF, SZÁSZ JÚLIA, TÓTH LÁSZLÓ, TRILL ZSOLT, MÉSZÁROS MARTIN, MADÁCSI ISTVÁN, SZILÁGYI ÁGOTA, NAGY MARI

Rendező: THEODÓROSZ TERZOPULOSZ

Premier:

2023. szeptember 29. • Nagyszínpad

TRILL ZSOLT

KATONA KINGA

VARGA JÓZSEF

SZARVAS JÓZSEF

„Mit röhögtek? Magatokon röhögtek!”

A revizor

A kisvárosban, ahol minden a legnagyobb rendben van, híre megy, hogy revizor érkezik, és kiderül, mindenkinek, de kivált a polgármesternek van miért aggódnia. A kisváros ugyanis a pitiáner stiklik és „nagy” bizniszek világa...

A világirodalom egyik legismertebb szerzőjének, az ukrán származású, orosz nyelven író Nyikolaj Vasziljevics Gogolnak klasszikussá vált színpadi műveit a világ legtöbb nyelvére lefordították, számos iróniával fűszerezett mondata vált szállóigévé. Hatása óriási volt, nem véletlenül mondta Dosztojevskij: „mindannyian Gogol köpönyegéből bújtunk elő”.

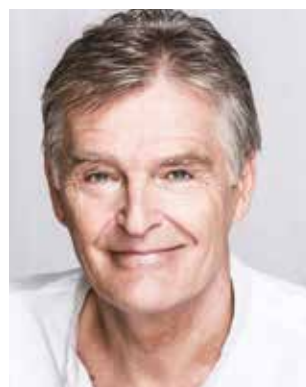
Legnépszerűbb és legtöbbet játszott színdarabja az 1835-ben írt, majd 1842-ben újrafogalmazott groteszk vígjáték, *A revizor*, amelyben Gogol nem csak a 19. századi vidéki orosz társadalmi viszonyokról nyújt mulattatóan fonák korrajzot, hanem tértől és időtől függetlenül az általános emberi gondolkodás és viselkedés mai napig tapasztalható ellentmondásait állítja pellengérre a megidézett karaktereken és abszurd helyzeteken keresztül: „Az ember, kérem, természeti lény: ha meg akar halni, úgyis meghal, ha meg akar gyógyulni, úgyis meggyógyul” – jelenti ki az egyik szereplő. Az sem véletlen tehát, hogy szinte minden színház előbb vagy utóbb színpadra állítja Gogol zseniális szatírját – hiszen

a nemes értelemben vett szórakoztatás mellett lehetősége van rákérdezni mind a társadalmi élet visszasságaira, mind az emberi lét mélyebb értelmére, szembesítve a közönséget is önnön problémáival, amire a darab mottójában elhangzó közmondás is utal: Ne a tükröt átkozd, ha a képed ferde! Ráadásul a darab remek lehetőség a virtuóz színészi játékra is.

A rendező, Avtandil Varszimasvili a kortárs grúz színházi élet egyik meghatározó alakja, a klasszikusok értő tolmácsolója. A Nemzeti Színházban a nagy sikerrel bemutatott *A kaukázusi krétakör* című előadása után Gogol művét is a rá jellemző érzelmesen expresszív, játékos teatralitással álmodja színpadra.

FARKAS DÉNES

RUBOLD ÖDÖN

Nyikolaj Gogol

A revizor

Főbb szerepekben: TRILL ZSOLT, SZÜCS NELLI, KATONA KINGA, HERCZEGH PÉTER, BORDÁS ROLAND, VARGA JÓZSEF, SZARVAS JÓZSEF, KRISTÁN ATTILA, FARKAS DÉNES, SCHNELL ÁDÁM, RÁTÓTI ZOLTÁN, BERETTYÁN SÁNDOR, NAGY MARI, KOVÁCS S. JÓZSEF, RUBOLD ÖDÖN, MADÁCSI ISTVÁN

Rendező: AVTANDIL VARSZIMASVILI

Premier:

2023. december 2. • Gobbi Hilda Színpad

BERETTYÁN NÁNDOR

MÉSZÁROS MARTIN

SZÁSZ JÚLIA

BARTA ÁGNES

TÓTH AUGUSZTA

ÁCS ESZTER

„**K**irály udvara vár már régen, három csillag van az égen,
én is oda való vagyok, ahol az a csillag ragyog.

Aranyhajú hármask

A Vidnyánszky Attila jegyezte előadás egy színpadi zenés mű alapján készül, amelynek története egy magyar varázsmese ihlette tündérválték és királydráma egyszerre. Bársony Bálint és Elek Norbert zenéivel, valamint Toót-Holló Tamás dalszövegeivel műfajteremtő folkopera kerül színpadra. A *Körbinta*, az *Egri csillagok* és a *Csiksomlyói passió* után újra közös mű születik a Nemzeti Színház és a Magyar Nemzeti Tánc-együttműködésében.

A darab alapja egy sok variációban fennmaradt népmesén, de a szerzők hite szerint művük egy magyar ősmítosz feldolgozása, melynek kivételes értékét az adja, hogy az nem más, mint a magyarság első nemzeti sor-

stragédiájának jalkiáltása: a csillagvallási örökségünk elvesztése miatt érzett fájdalom bölcs kifejezése. Az *Aranyhajú hármask* a minden ősi kultúra emlékezetében ott élő „érckori” példázatok segítségével egyrészt képes visszaadni a rejtve rejtő magyar sorsba vetett aranykori hitünket, a magyar népi vallásosság őszinte nyitottságával másrészt viszont rögtön hitet tesz az őseink táltoshitét felváltó kereszténység mellett is.

Az aranyhajú gyermekek ősmítosát így a magyar megmaradás ereje melletti kiállásért is méltán szerethetjük – de a legfőbb erénye mégis inkább a soha nem szűnő érvényessége. A történet eredendően ugyan a magyarság nomád hagyományainak és az új, keresztény kultúrájának ütközőzónájában született. Szent István választását a magunkénak érezve viszont már azt is felfedezhetjük benne, hogy ez az ősmítosunk valójában a káros behatásoknak ellenállni képes magyar szuverenitás őseréjét nyilvánítja ki.

1301-ben, III. András halálakor Ákos-nembeli István nádor még az utolsó aranyágcskánk elvesztéséről beszélt. Ez a darab mégis azt a reményt fejezi ki, hogy az Árpád-ház aranyágai még mindig körülöttünk „ágaskodnak”, azok az arany hajsálak még ma is megcsillannak...

Toót-Holló Tamás – Bársony Bálint – Elek Norbert

Aranyhajú hármask

Főbb szerepekben: BERETTYÁN NÁNDOR, HORVÁTH LAJOS OTTÓ, SZILÁGYI ÁGOTA, MÉSZÁROS MARTIN, SZÁSZ JÚLIA, BARTA ÁGNES, MARTOS HANGA, RÁCZ JÓZSEF, SZÉP DOMÁN, SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ, TÓTH AUGUSZTA, ÁCS ESZTER

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA • koreográfus: ZSURÁFSZKY ZOLTÁN

Premier:

2023. december 15. • Nagyszínpad

RÁTÓTI ZOLTÁN

SÖPTEI ANDREA

SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ

SZARVAS JÓZSEF

„**M**ink sem tudhatjuk,
melyik isten lesz az erősebb, melyik ültet
királyt István úr székébe.

István király

Első királyunk, István életének utolsó napjaira maradt még egy sorsdöntő, utolsó feladata. El kell döntenie, hogy kire hagyja a koronát – az Árpád-vérből való pogány, de magyar Vazulra, vagy pedig a keresztény, de idegen népből származó Orseolo Péterre?

A nemrég alapított magyar állam tele van feszültségekkel, a régi és az új hit harcban áll egymással. A régi és az új rend kibékíthetetlen ellentéte miatt István király joggal érzi, hogy nemcsak egész életének munkája, de a teljes magyarság jövője forog kockán. Olyan döntés előtt áll, amely meghatározza népének sorsát mindaddig, amíg magyarság lesz a világon.

Az ország és a nép történetének ez a pillanata eldöntetett. Ám a konfliktusok, melyeket Sík Sándor (1889–1963) megmutat a meg-
rázó történelmi drámában, ezer éve itt vannak velünk. Lehetséges-e harmóniát teremteni az Ázsiából érkezett magyarság ősi, pogány hite, szokásai, magatartásformái és a keresztény hit, az „európai” életrend között? Élhet-e az ősi magyar hagyomány és a keresztény tradíció békében együtt? Élhet-e egyáltalán a magyarság bármelyik nélkül?

Az István király döbbenetesen aktuális volt már megírásakor, 1934-ben is. Abban a korszakban, mikor annyi tragédia történt Magyarországgal és Magyarországon. De nem kevésbé hűsbavágó a téma ma sem, mikor végletekig polarizált, széteső világunkban őszintén és tisztán szembe kell nézni önmagunkkal, hogy megtalálhassuk azokat a közös értékeket, melyek mégis összekötnek, amelyek erőt adnak, amelyekre közös jövőnket tudjuk építeni.

KRISTÁN ATTILA

MARTOS HANGA

Sík Sándor

István király

Főbb szerepekben: RÁTÓTI ZOLTÁN, SÖPTEI ANDREA, SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ, SZARVAS JÓZSEF, KRISTÁN ATTILA, SZÁSZ JÚLIA, TÓTH LÁSZLÓ, MÉSZÁROS MARTIN, MARTOS HANGA, RUBOLD ÖDÖN, SZÉP DOMÁN, VARGA JÓZSEF, KOVÁCS S. JÓZSEF

Rendező: BERETTYÁN NÁNDOR

Premier:

2024. február • Gobbi Hilda Színpad

**„Itt valahol, ott valahol / Esett, szép, szomorú fejekkel /
Négy-öt magyar összehajol / Kiesordul gúnyos fájdalomukból /
Egy ifjú — ősi könny, magyar könny: / Miért is?
(Ady Endre)**

Irredenta kabaré

A 20. századi magyar történelem legtragikusabb fejezete, a máig számos feldolgozatlan és kibeszéltetlen traumát hordozó trianoni döntés kapcsán rengeteg történettudományi kutatás, illetve irodalmi alkotás született, amelyek több mint száz évvel Magyarország feldarabolása után is segíthetnek megérteni, illetve átérezni az 1920-as évek magyarországi közhangulatát. Ezen írások többnyire a veszteség fájdalomáról szólnak, ahogy például Karinthy Frigyes fogalmaz Levél kisfiamnak – Trianon emléknapijára című írásában: „...valami fáj, ami nincs. Valamikor hallani fogsz majd az életnek egy fájdalmas csodájáról – arról, hogy akinek levágták a kezét és a lábát, sokáig érzi még sajogni az ujjakat, amik nincsenek. Ha ezt hallod majd: Kolozsvár, és ezt: Erdély, és ezt: Kárpátok – meg fogod tudni, mire gondoltam.”

De a nagy veszteségek ellenére a kulturális élet hamarosan magához tért, amelyből a sokszínű és virágzó zene- és színházművészet is kivette részét a magyarokra jellemző keserédes, „sírva vigadó” és mindent túlélő humorával együtt. „Bármínő üldözésnek vannak is kitéve ezidőszert sok helyütt a magyar színtársulatok, a magyar városokban a magyar szót a színpadon elhallgattatni nem lehet, ha a magyarságban csak egy kis ragaszkodás él még e nagyszerű hagyományok iránt s ahol a magyar színész magyarul szólhat, ott nemcsak a régi gyökérszálak fejlődnek tovább, hanem új gyökérszálak nőnek, új kapcsolatok szövődnek, a színpad fölöttébb alkalmas arra, hogy külön területeken élő nemzetrészekben is teljes vehemenciával tartsa fenn a nemzeti öntudat nagy gondolatát” – írja Hevesi Sándor 1928-ban, a Kosztolányi Dezső által szerkesztett Vértő Magyarország című kötetben.

"Megírtam a Trianonhoz kapcsolható történelmi tényeket, és az elejétől a végéig – értsd a rajzsorozat befejezéséig – megrajzoltam az érintett politikusokat, katonákat és mindazt, amiről úgy gondoltam, sikerült érdekesen, egyéni módon ábrázolni" – mondta Jankovics Marcell 2019-ben megjelent Trianon-albumáról, amelynek egyik lapját választottuk az Irredenta kabaré ajánlásának illusztrációjául.

Ahogy Jankovics karikatúraszereit, úgy az Irredenta kabaré a 20-as és 30-as években született dalokon, irodalmi szövegeken és visszaemlékezéseken keresztül idézi meg a korszak világát.

Irredenta kabaré

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Premier:

2024. március • Gobbi Hilda Színpad

HORVÁTH LAJOS OTTÓ

SÖPTEI ANDREA

TÓTH AUGUSZTA

FARKAS DÉNES

„Időnk csapása, hogy bolond vezet vakot.”

Lear király

Shakespeare egyik legismertebb, ugyanakkor talán legfájdalmasabb és legszívemarkolóbb színpadi műve a Lear király, amelyről G. B. Shaw így ír: „Soha senki nem fog a Learnél jobb tragédiát írni”. A valaha erős, ám öreg-ségében egyre inkább az örület felé sodródó uralkodó története népmesei motívummal indul – a cselekmény szerint birodalmát lányai közt megosztani kívánó Lear hálára számít, ám mélységesen csalódnia kell a hízélgő, de valódi szeretetre képtelen és számító idősebb lányai részéről. Legkisebb gyermekét, az őszinte Cordéliát viszont számúzi, mert nem az ő szája íze szerint beszél – és végül saját érzelmi vakságának áldozatává válik, országát pedig halál és pusztulás nyeli el. A több szálon futó, jól ismert példázat ugyanakkor több mint tragikus családtörténet – egy kizöklent világot, a káoszba zuhanó emberi lét előérzetét sugallja: „A szeretet meghűl, a barátság meghasonlik, a városokban zendülés, viszály a falukon, palotákban árulás s a viszony felbomlik apa s fiú között.” – mondja Gloster, a történet másik tragikus hőse.

Zaklatott korunkban katasztrofális események és változások söpörnek végig az egész világon és joggal kérdezhetjük – van remény? Vagy a sötétség teljesen elnyeli a fényt?

Shakespeare tragédiájának egyetemes léptékű kérdései Valerij Fokin rendező megfogalmazásában civilizációnk mai állapotára mutatnak rá. „Nehéz idő sújt: itt engedni kell, És mondanunk, mi fáj, nem, ami illik.”

Akrokodilus és a *REX* után az orosz színház meghatározó egyénisége, Valerij Fokin ezúttal is különleges előadást hoz létre a Nemzeti Színházban. Nála mindig számíthatunk rá, hogy a klasszikus alapanyag is nagyon mai, rólunk és nekünk szóló módon kerül színre. A címszereplő Fokin kedvenc magyar színésze, Horváth Lajos Ottó lesz, aki az említett előadásoknak is főszereplője volt.

UDVAROS DOROTTYA

KOVÁCS S. JÓZSEF

William Shakespeare

Lear király

Főbb szerepekben: HORVÁTH LAJOS OTTÓ, SÖPTEI ANDREA, TÓTH AUGUSZTA, BARTA ÁGNES, TÓTH LÁSZLÓ, RUBOLD ÖDÖN, RÁTÓTI ZOLTÁN, SCHNELL ÁDÁM, BERETTYÁN NÁNDOR, FARKAS DÉNES, UDVAROS DOROTTYA, BERETTYÁN SÁNDOR, SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ, KOVÁCS S. JÓZSEF, HERCZEGH PÉTER

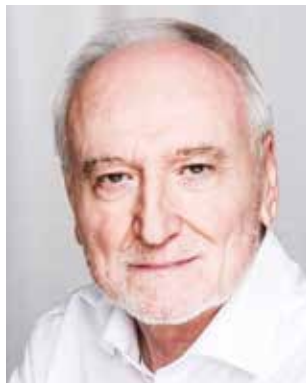
Rendező: VALERIJ FOKIN

Premier:

2024. április • Nagyszínpad

NAGY MARI

BLASKÓ PÉTER

KATONA KINGA

RÁCZ JÓZSEF

BODROGI GYULA

BORDÁS ROLAND

„**Lojko belevágott a húrokba. Csakugyan úgy sírt a hegedűje, mintha valóban lányszívből lett volna.**
(Gorkij: Makar Csudra)

Esthajnal

Makszim Gorkij első, 1892-ben nyomtatásban is megjelent elbeszélése, a romantikus hangvételű, tragikus szerelmi történetet elmesélő *Makar Csudra* a neves orosz író egyik legnépszerűbb prózai műve, amely alapján több feldolgozás is készült. A legismertebb ezek közül az 1976-ban kiugró sikerrel bemutatott, Emil Loteanu által rendezett zenés játékfilm, *A cigánytábor az égbe megy*, amely azóta is a szovjet filmművészet legnézettebb alkotásai közé tartozik.

A vén Makar Csudra által elmondott legenda egy büszke cigányfiú, Lojko Zobar és a gyönyörűsége cigánylány, Radda találko-

zásáról szól, akik egymásba szeretnek, ám a szerelem mindent elsöprő érzését mégis béklyónak tartják, mert útjában áll a szabadságuknak. Mivel egyikük sem akar engedni a másiknak, Lojko végül megöli Raddát, és mindenki szeme láttára letérdel előtte – holtában teljesítve be a lány által korábban elhitt házassági ígéretet. Radda apja pedig, aki szemtanúja lesz lánya halálának, bosszút áll Lojkon.

A szerelem és szabadság fájdalmas ellentétének témája régóta foglalkoztatja Szarka Tamást, a Ghymes együttes legendás költő-zeneszerzőjét, aki számos dalt komponált Gorkij elbeszéléseinek ihletésére. Megfogalmazása szerint az általa írt cigányballada „két gyönyörű és büszke emberről szól, akiknek annyira erős a szabadságvágya, hogy nem bírják el a világ legszebb kötelékét, és inkább belehalnak”.

Szarka Tamás új színpadí művének zenei világa az autentikus cigány népzeneben gyökerezik, a nagyszabású produkció látványos vizualitással, lendületes táncokkal és drámai erejű színészi játékkal idézi meg a cigányság folklórját, szenvedélyes lelkületét.

A Nemzeti Színház,
a Magyar Nemzeti Táncgyűttes és a Karaván
Színház közös előadása

Szarka Tamás

Esthajnal

Cigányballada Gorkij Makar Csudra című elbeszélése nyomán

Főbb szerepekben: NAGY MARI, BLASKÓ PÉTER, BERETTYÁN NÁNDOR, KATONA KINGA, RÁCZ JÓZSEF, SZARVAS JÓZSEF, MARTOS HANGA, NYÁRI OSZKÁR M.V., SZILÁGYI ÁGOTA, BODROGI GYULA, BORDÁS ROLAND, ÁCS ESZTER

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA • koreográfus: ZSURÁFSZKY ZOLTÁN

Premier:

2024. nyarán • Nagyszínpad

Katona József
BÁNK BÁN
Rendező: Vidnyánszky Attila

Molnár Ferenc
**EGY, KETTŐ, HÁROM
AZ IBOLYA**
Rendező: Rátóti Zoltán
A Gyulai Várszínházzal közös előadás

Bertolt Brecht
KURÁZSI MAMA
Rendező: Theodórosz Terzopulosz

Nyikolaj Gogol
A REVIZOR
Rendező: Avtandil Varszimasvili

Toót-Holló Tamás
ARANYHAJÚ HÁRMASOK
Folkopera • Zeneszerzők: Bársony Bálint – Elek Norbert
Rendező: Vidnyánszky Attila
A Magyar Nemzeti Táncgyüttessel közös előadás

Sík Sándor
ISTVÁN KIRÁLY
Rendező: Berettyán Nándor

**IRREDENTA
KABARÉ**
Rendező: Vidnyánszky Attila

William Shakespeare
LEAR KIRÁLY
Rendező: Valerij Fokin

Szarka Tamás
ESTHAJNAL
Cigányballada Gorkij „Makar Csudra” c. elbeszélése nyomán
Rendező: Vidnyánszky Attila
A Magyar Nemzeti Táncgyüttessel és a Karaván Színházzal közös előadás

Nagyszínpad

premier

KATONA JÓZSEF: **BÁNK BÁN**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Premier: 2023. szeptember 10.

BERTOLT BRECHT: **KURÁZSI MAMA**

Rendező: THEODÓROSZ TERZOPULOSZ

Premier: 2023. szeptember 29.

TOÓT-HOLLÓ TAMÁS – BÁRSONY BÁLINT – ELEK NORBERT

ARANYHAJÚ HÁRMASOK

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA • koreográfus: ZSURÁFSZKY ZOLTÁN

Premier: 2023. december 15.

WILLIAM SHAKESPEARE: **LEAR KIRÁLY**

Rendező: VALERIJ FOKIN

Premier: 2024. április

SZARKA TAMÁS: **ESTHAJNAL**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA • koreográfus: ZSURÁFSZKY ZOLTÁN

Premier: 2024. nyarán

Bajor Gizi Szalon

továbbra is műsoron

FEDÁK SÁRI

Szűcs Nelli önálló estje | Rendező: DÁVID ZSUZSA

továbbra is műsoron

Berolt Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR**

Rendező: AVTANDIL VARSZIMASVILI

Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Molière: **DON JUAN**

Rendező: ALEKSANDAR POPOVSKI

TIZENHÁROM ALMAFA

Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek alapján

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Tamási Áron: **VITÉZ LÉLEK**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Józsa Péter Pál: **AGÓN**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA**

Rendező: ALEKSANDAR POPOVSKI

CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK**

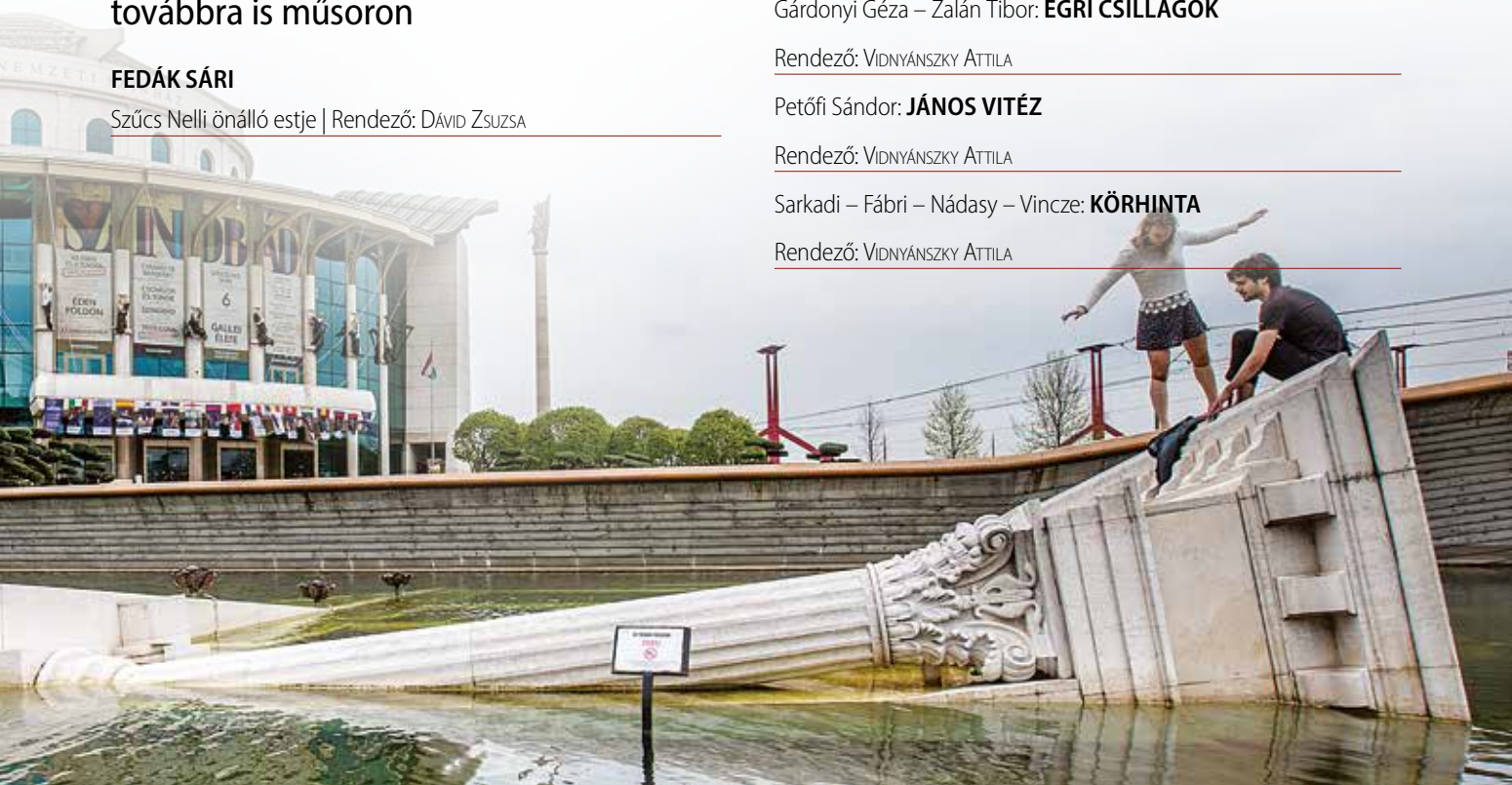
Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Sarkadi – Fábri – Nádasy – Vincze: **KÖRHINTA**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Gobbi Hilda Színpad

premier

MOLNÁR FERENC: **EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA**

(két egyfelvonásos)

Rendező: RÁTÓTI ZOLTÁN

Premier: 2023. szeptember

NYIKOLAJ GOGOL: **A REVIZOR**

Rendező: AVTANDIL VARSZIMASVILI

Premier: 2023. december 2.

SÍK SÁNDOR: **ISTVÁN KIRÁLY**

Rendező: BERETTYÁN NÁNDOR

Premier: 2024. február

IRREDENTA KABARÉ

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Premier: 2024. március

továbbra is műsoron

Tamási Áron: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS**

Rendező: MÁRKÓ ESZTER

Kirill Fokin: **REX**

Rendező: VALERIJ FOKIN

Nyikolaj Gogol: **HÁZTŰZNÉZŐ**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Lope de Vega: **A KERTÉSZ KUTYÁJA**

Rendező: IGNACIO GARCÍA

Szabó Magda: **AZ AJTÓ**

Rendező: SZABÓ K. ISTVÁN

Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA**

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

Szergej Medvegyev: **FODRÁSZNŐ**

Rendező: VIKTOR RIZSAKOV

Euripidész: **BAKKHÁNSNŐK**

Rendező: THEODÓROSZ TERZOPULOSZ

Carlo Goldoni: **HÁZASSÁG PALERMÓBAN**

Rendező: KISS CSABA

Földes László Hobo: **HÉ, MAGYAR JOE!**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM**

Rendező: MÁRKÓ ESZTER

Örkény István: **MACSKAJÁTÉK**

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

Örkény István: **TÓTÉK**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Kaszás Attila Terem

továbbra is műsoron

Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELEM**

Rendező: RÁTÓTI ZOLTÁN

HAZATÉRÉS (Írta és összeállította: Lukácsy György)

Rendező: RUBOLD ÖDÖN

Földes László Hobo: **AZ UTCAZENÉSZ**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Petőfi Sándor: **A HELYSÉG KALAPÁCSA**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Földes László Hobo: **A FÖLTÁMADÁS SZOMORÚSÁGA**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Anton Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Mára Sándor: **A KASSAI POLGÁROK**

Rendező: SZABÓ K. ISTVÁN

Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

Georg Büchner: **WOYZECK**

Rendező: IFJ. VIDNYÁNSZKY ATTILA

Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT**

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

ISTEN BOLONDJA, TEREMTÉS, SÍP ÉS LANT

BERECZ ANDRÁS önálló estjei

Tartuffe – a Comédie Française előadása | fotó: Jan Versweyveld

10. MITTEM – őszi különkiadás

Rendhagyó módon a szokásos tavaszi MITEM után néhány hónappal az idén ősszel egy újabb, ezúttal már a 10. Madách Nemzetközi Színházi Találkozóra kerül sor, amelyet akár a 2020-ban a pandémia miatt elmaradt fesztivál „pótlásának” is tekinthetünk: ha a Covid nem forgatja fel a világ rendjét, az idén tavasszal már a 10. MITEM épülhetett volna be a Színházi Olimpia kereteibe.

Az őszi programban a nyelvi és a földrajzi határhelyzetben lévő színházak előadásai, valamint kassai és belgrádi produkciók mellett a Comédie Française társulata is látható lesz a Nemzeti Színházban.

Franciaország vezető színházát, a párizsi Comédie Française-t 1680-ban alapította XIV. Lajos – ez Európa legrégebbi máig aktív színháza, és az egyetlen Franciaországban, amelynek állandó társulata van. A párizsi teátrum tavaly Molière születésének 400. évfordulóját többek között a belga Ivo van Hove *Tartuffe*-rendezésével ünnepelte – amely előadást ősszel láthatja a MITEM közönsége is.

Vendégként érkezik a MITEM-re a Kassai Állami Színház: Kelet-Szlovákia és a Felvidék legnagyobb társulata egy különös *Hamlet*-adaptációt mutat be, amelynek rendezője az igazgató, Ondrej Šoth. A belgrádi Nemzeti Színházból pedig a szlovén születésű Vito Tauffer rendezésében láthatjuk Szophoklész *Oidipuszát*.

A Madách fesztivál keretében lesz látható a 2017-ben a szerbiai Újvidéken alapított Synergy World Theatre

Festival (SWTF) 2023-as programja. A SWTF célkitűzése, hogy platformot biztosít regionális vagy nyelvi kisebbségek színházainak és társulatainak, olyan formációknak, amelyek különböző nyelvi közösségek és kultúrák határain működnek. A programban cseh, lengyel, okszitán (provanszál), gael, zsidó és baskír előadás is látható majd. Számos olyan társulat dolgozik szerte a világban, amelyek folyamatosan reflektálnak multikulturális és nyelvileg is sokszínű környezetükre. Legyen szó klasszikus, kanonizált drámákról, tradicionális/történeti színházi formák felelevenítéséről és aktualizálásáról vagy kortárs művek színpadra állításáról, a multikulturális és nyelvileg differenciált közeg mindig hozzáad valamit az alkotás folyamatához. Hogy mi ez az adalék, miben nyilvánul meg, hogyan hat a közönségre és a közösségre, vannak-e hasonlóságok ebben a kérdésben különböző földrajzi területeken, fellelhetők-e szinergiák, azaz egymást erősítő hatások – ezekre a kérdésekre adnak választ az előadások.

részletek és jegyvásárlás: mitem.hu, nemzetiszinbaz.hu

VÁLTSON BÉRLETET A 2023/2024-ES ÉVADRA IS!

Válasszon szabadbérleteink közül! Ön választhatja ki az előadást, a helyszínt, a helyet és az időpontot is! Szabadbérleteinkben nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásokat tetszése szerint választhat. Bérleteinket kedvező áron, a napi jegyárnál átlagosan 25%-kal olcsóbban vásárolhatja meg.

SZABADBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

JÁSZAI MARI bérlet, 4 előadásra

8 900 Ft

FEDÁK SÁRI bérlet, 3 előadásra

6 900 Ft

DIÁKBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

BUBIK ISTVÁN diákbérlet, 4 előadásra

6 000 Ft

LATINOVITS ZOLTÁN diákbérlet, 3 előadásra

4 500 Ft

VÁLASZTHATÓ ELŐADÁSOK LISTÁJA

NAGYSZÍNPAD

Katona József: **BÁNK BÁN** • Bertolt Brecht: **KURÁZSI MAMA** • Toót-Holló Tamás – Bársony Bálint – Elek Norbert: **ARANYHAJÚ HÁRMASOK** • William Shakespeare: **LEAR KIRÁLY** • Szarka Tamás: **ESTHAJNAL** • Bertolt Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR** • William Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA** • Molière: **DON JUAN** • Józsa Péter Pál: **AGÓN** • Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** • **CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ** • Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE** • Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK** • Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ** • Sarkadi – Fábri – Nádasy – Vincze: **KÖRHINTA** • **TIZENHÁROM ALMAFA** – Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek alapján • Tamási Áron: **VITÉZ LÉLEK**

STÚDIÓSÍNPADOK

Molnár Ferenc: **EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA** • Nyikolaj Gogol: **A REVIZOR** • Sík Sándor: **ISTVÁN KIRÁLY** • **IRREDENTA KABARÉ** • Tamási Áron: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS** • Kirill Fokin: **REX** • Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELEM** • Lukácsy György: **HAZATÉRÉS** • Georg Büchner: **WOYZECK** • Euripidész: **BAKKHÁNSNŐK** • Földes László Hobo: **AZ UTCAZENÉSZ** • Petőfi Sándor: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** • Nyikolaj Gogol: **HÁZTÜZNÉZŐ** • Földes László Hobo: **A FÖLTÁMADÁS SZOMORÚSÁGA** • Márai Sándor: **A KASSAI POLGÁROK** • Lope de Vega: **A KERTÉSZ KUTYÁJA** • Szabó Magda: **AZ AJTÓ** • Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA** • Anton Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** • Szergej Medvegyev: **FODRÁSNŐ** • Carlo Goldoni: **HÁZASSÁG PALERMÓBAN** • Földes László Hobo: **HÉ, MAGYAR JOE!** • Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** • Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM** • Örkény István: **MACSKAJÁTÉK** • Örkény István: **TÓTÉK** • Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** • Berecz András **ÖNÁLLÓ ESTJEI** • Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI**

BÉRLETVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.

telefon: +36 1 476-6868

e-mail: jegy@nemzetisinhaz.hu
szervezes@nemzetisinhaz.hu

Nyári nyitvatartás:

Június 19–30. | H–P: 10–14 óra

A jegyiroda júliusban zárva tart.

Augusztus 1–19. | H–P: 10–14 óra

Augusztus 21-től | H–P: 10–17 óra

» A bérletek a stúdiósínpadokon nem helyreszólóak, a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik!

» A bérletek nem érvényesek a premierekre és egyes vendégelőadásokra.

» Felhívjuk nézőink figyelmét, hogy a bérletek egy évadra érvényesek, és legkésőbb 2024. április 30-ig válthatók be.

» A szabadbérletek automatikus belépésre nem jogosítanak, ezért kérjük, időben foglalják le jegyeiket a Nemzeti Színház pénztárában. A bérletes jegyek online is kiválthatók.

» Diákbérlet vásárlásához igazolvány bemutatása szükséges!

» A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

PORTRÉ • HERCZEGH PÉTER

Szász Júliával a Rómeó és Júliában

**„Szeretek itt lenni.
A színházat is nagyon
szeretem, és az itt dolgozó
embereket is. Lehet, hogy ez
nem kölcsönös, én szívesen
vagyok velük, és boldog
vagyok, hogy ez a munkám.**

„Boldog vagyok, hogy ez a munkám”

Herczegh Péter Rómeókról és a trombitáról, A bukásról és a Dante nevű macskáról

Tizennégy darabban játszik, Rómeó szerepét is ő alakítja. Három éve bemutatott egy általa létrehozott monodrámát, tavaly egy tévéfilm főszerepét játszotta el. 2022-ben elnyerte a Farkas–Ratkó-, idén a pályakezdő tehetségek elismerésére alapított Soós Imre-díjat – és csak 2018 óta a Nemzeti Színház tagja. Herczegh Péterrel beszélgettünk, aki nemcsak játszik, zenél is.

Egyedüli színészként szerepelt a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon június 4-én bemutatott *Szabadság, szerelem!* című tánc-szín-játékban. Hogyan esett önre a választás?

– A színház már többször dolgozott együtt a Magyar Nemzeti Táncgyüttessel, Zsuráfszky Zoltán rendező-koreográfussal, így ismertük egymást. Megkérdezték, hogy lenne-e kedvem a feladathoz, és szívesen vállaltam.

Emiatt növesztett bajuszt?

– Igen. Petőfi-versek inspirálta táncokat láthattak a nézők. A darabban a költőt személyesítettem meg. Én nem táncoltam, a verseit, elbeszélő költeményeiből részleteket adtam elő.

Pedig jól táncol. Láttam a *Katonák* című előadásból egy rövid részletet.

– Áh, az még az egyetemen volt Dér Máriával. A másodéves vizsgaelőadásunkat Uray Péter rendezte, abból látható a neten egy részlet. Péter mozgásszínházi rendező is, ezért az egyetemen sokat táncoltunk.

Mondhatjuk, hogy táncsal kezdte a pályáját még Földessy Margit Színitanodájában?

– Azt nem mondhatjuk! A *Hair* című darabban gimnazistaként vettem részt. Betanultunk egy koreográfiát, és az volt az első alkalom, hogy színpadon álltam.

Jelenet A kaukázusi krétakör című előadásból – Szűcs Nellivel és Katona Kingával

Sokan meglepődnek, amikor megtudják, hogy New Yorkban született. Miért mentek ki a szülei Amerikába?

– Édesapám kapott egy öt éves szerződést. Édesanyámmal akkor még fiatal házaspár voltam. Kiköltöztek, én ott születtem, és két éves lehettem, amikor hazajöttünk.

Ha megkérdezik, hol vannak a gyökerei, mit mond?

– Jó kérdés ... Magyarországot mondanám. Még az egyetem alatt kimentem édesanyámmal körbenézni New Yorkban, mert semmire nem emlékeztem. Megmutatta hol éltünk, merre jártunk.

A családban volt, aki művészettel foglalkozott?

– Igen, édesapám unokatestvére, Petneházy Attila. Nyíregyházán volt színész. Unokahúgom fest, a nagyapám pedig Szegeden a jogra járt, és az egyetemi éveim alatt egy kis pénzt keresett statisztálással.

A három testvére közül választotta még valaki a színészi pályát?

– Nem. Az öcsém még gimnazista, most lesz 18 éves. Az idősebbik húgom tanítónő, a fiatalabbik idén végez pszichológia szakon az ELTE-n.

A neten látható *Az igazság madara* című etüdjében nem az öccsével játszik együtt?

– De, de. Akkortizennégy éves volt. Ő filmeket szeretne rendezni. A covid idején azt a feladatot kaptuk, hogy a Szín-Ház

Hoz című online sorozathoz készítsünk valamilyen tartalmat, felolvasásokat, etüdöket. *Az igazság madara* című filmcsekét az öcsémmel közösen készítettük. A sorozat másik részében Egressy Gábor 1866-ban kiadott *A színészet könyve* című művéről meséltem. A kötetet édesapám egy antikváriumban vette nekem. Akkor csak belenéztem, de a járvány alatt felfedeztem, hogy milyen egyedi és érdekes könyv. *A Parasztbibliából* a *Székegyházi gyűjtés*ből is készítettünk néhány jelenetet, Szép Dománál Petőfi és Arany levelezéséből olvastunk fel részleteket. Még felvettem néhányat, de nem mindegyik ment át a színház rostáján... Szórakoztató volt elkészíteni ezeket.

Az látható is. Jó humora van, *Az igazság madara* kifejezetten szellemes. Szeretne komolyabb dolgokat is rendezni?

– Az nagy vállalkozás. Ha lesz, aki megbízik bennem, miért ne?

Mennyi ideig tanult a Werk Akadémián?

– Egy évig jártam filmes rendezőasszisztens szakra. Kétszer jelentkeztem a színművészetre, mindkét évben Pesten és Kaposváron is. Az első évben nem sikerült, és hogy ne legyek üresjáratban, a szüleim azt tanácsolták, hogy tanuljak valamit. Gimnazistaként rengeteg filmet néztem. Izgalmas hónapokat töltöttem az akadémián, érdekes emberekkel találkoztam, akik közül többen már a filmes pályán dolgoznak. A következő évben sem vettek fel, gondoltam, jó, akkor elkezdek valami mást. Beadtam a jelentkezésemet környezetvédelmi mérnöknek. Egy nap felhívott a Kaposvári Egyetem tanára, Uray Péter, hogy a felvettek közül az egyik diák mégsem tudja elkezdeni az

HERCZEGH PÉTER

New Yorkban született 1992-ben. Kétéves volt, amikor hazaköltözött a családjá. A budapesti Szabó Lőrinc Két Tannyelvű Általános Iskola és Gimnáziumban érettségizett. Egy évig a Werk Akadémián tanult filmes rendezőasszisztens szakon. 2018-ban diplomázott a Kaposvári Egyetemen Uray Péter színészosztályában,

és attól az évtől a Nemzeti Színház tagja. 2022-ben a társulat szavazatai alapján megkapta a fiatal színészeknek adható Farkas-Ratkó-díjat, az idén pedig a MASZK Országos Színészegyesület pályakezdőknek adható Soós-Imre-díját vehette át.

A 2023/24-es évadban a *Kurácsi mama*, a *Bánk bán*, a *revizor*, a *Lear király* premierje mellett többek között a *Rómeó és Júlia*, a *Bakkhánszók*, a *kaukázusi krétakör*, a *Woyzeck*, a *Tizenhárom almafa*, a *Vitéz lélek* és az *Agón* című darabokban látható.

egyetemet, és azt szeretné, ha én kerülnék be az osztályába. Így kerültem Kaposvárra. Kemény volt az egyetem, nem biztos, hogy visszamennék még egyszer végig csinálni. De hasznos volt, nem cserélném el semmire.

Uray Péter kaposvári osztályából hányan játszanak most a Nemzetiben?

– 2018-ban négyen jöttünk: Szép Domán, Mészáros Martin, Nagy Márk és én. Nagy Márk azóta már a Radnóti Színházban játszik. A *János vitéz* volt az első előadás, amiben benne voltam, akkor még egyetemistaként, a gyakorlati időnk részeként.

Öt évvel később már Rómeó szerepét bízták önre.

– 2018 volt a legsűrűbb év, akkor nagyon sok darabba bekerültünk. Utána folyamatosan kaptam feladatokat. Jó érzés, hogy számítanak rám.

Rómeó szerepét várta, remélte, szó volt róla?

– Nem, nem.

Meglepetésként érte?

– Nem volt *teljes* meglepetés, mert mindenféle pletykák terjedtek. De addig nem lehet biztos az ember, amíg hivatalosan ki nem mondják. A *Rómeó és Júliát* a covid idején kezdtük el próbálni – maszkban. Mivel Vidnyánszky Attila is beteg lett, egy ideig otthonról rendezett minket. Két kamerát ránk állítottak, Attila a szobájából nézte a próbát, és monitoron keresztül instruált.

Bordás Rolanddal a *Bakkhánszók*ban

A darabban vívnia kell, rácsokon kapaszkodnia. Egyszer felrohan a díszlet legtetetejére, onnan integet, majd hat-nyolc méter magasan eljártssza, hogy megbillen...

– Attila előadásai mindig mozgalmasak. A vívó jelenetet Uray Péter koreografálta. Rómeót már játszottam egyszer az egyetemen, akkor ifj. Vidnyánszky Attila rendezett minket. Megcsináltuk az egész darabot, de váltogattuk a szerepeket. Nekem épp az erkélyjelenet jutott Dér Máriával. Szerettük azt az előadást, meghatározó élmény volt az osztályunk számára.

Albert Camus *A bukás* című könyvéből egyedül készített monodráját. A bukás jó cím színházban?

– Persze. Ha nem lettem volna jó – bár nem tudom, milyen voltam! – már benne van a címben.

Miért nem vont be másokat is az előadásba?

– Még az egyetem alatt olvastam a könyvet, és nagyon mellbevágott. Mindenképpen szerettem volna vele foglalkozni.

Kovács S. Józseffel az Agónban

A Spirit Színház kamaratermében kaptam lehetőséget, hogy előadjam húsz-harminc néző előtt. Mindig is lakásra vagy pici helyre gondoltam. Azért akartam a dramaturgiai munkát, fény- és zenei hatásokat, rendezést, mindent egyedül csinálni, mert a sajátomnak éreztem, és úgy akartam előadni, ahogy kitaláltam. Vonzott a kihívás, hogy egyedül meg tudom-e csinálni, és ha igen, akkor vajon jó lesz-e. 2020 szeptemberében mutattam be, hétszer adtam elő, több mint száz ember látta. Úgy érzem, nem volt bukás. A folytatást aztán elmosta a járvány második hulláma, de nem szeretném teljesen elengedni. Izgalmas, amikor egyedül van az ember a színpadon és minden tőle függ.

Az interjú előtt kollégájával, Rubold Ödönnel beszélgetett. Nem akartam, de meghallottam, hogy azt kérdezte: „angolul beszéltél”? Külföldi film szereplőválogatásán járt?

– Nem, nem. Egy megemlékezésen mondtam verset, és megkérdezte, ha jól beszélem a nyelvet, miért nem megyek külföldi produkciókba. Voltam egy-két filmben, néhány mondat erejéig, de sűrűn nem hívnak. Két tannyelvű általános iskolába jártam, ahol több tantárgyat angolul tanultunk. A gimnáziumot felsőfokú nyelvvizsgával zártam.

A megemlékezésen miért angolul szavalt?

– Nemzetközi megemlékezés volt, és a sok külföldi vendég miatt szerették volna, ha Radnóti Miklós *Töredék* című verse angolul is elhangzik. A Színházi Olimpia megnyitóján is mondtam angolul verset, Petőfi Sándor a *Színészdal* című versét.

Miután elmondta a verset, nézett darabokat az Olimpián?

– Igen, amikor ráértem, mindig mentem. Láttam a románok, a grúzok, a mexikóiak, a japánok, a kolozsváriak, az olaszok előadását. Nagyon tetszett a Nemzeti Táncszínházban a Peeping Tom társulat *Triptichon* című darabja. A majdnem nyolcórás *Történetek a Mahábháratából* című indiai táncszínházi előadás este tízkor kezdődött és egész éjszakán át hajnalig tartott. Néha belealudtunk, de ők is lazán kezelték, mondták, ha valaki elfáradt, menjen ki, pihenjen egy kicsit, aztán jöjjön vissza és nézze tovább.

Több filmben játszott...

– ... én nem így fogalmaznék. Császi Ádám *Viharsarok* című filmjében gimnazistaként statisztáltam. Vitézy László *Az énekesnő* című filmjében Szűcs Sándor alakja volt valóban nagy szerep. Talán ezt tekinteném az első fontos tapasztalatnak. Nem mertem elmenni a bemutatóra, de utólag megnéztem. Jó lett.

A történet Kovács Erzszi táncdalénekesnő és Szűcs Sándor focista szerelméről és a kommunista eszmék kiszolgálóiról szól. Könnyen rátálat a figurára, a filmes színjátszásra vagy gyakran kellett instruálnia a rendezőnek?

– Azt többször mondta Vitézy László, hogy ez sok, legyen kevesebb. Jó lecke volt a forgatás, mert sok mindent szűk közeliben vettek fel, úgyhogy nagyon kellett figyelni minden kis rezdülésre.

Szép orgánuma van. Ilyen jó hanggal miért nem énekel?

– Ha nem elvárás, hogy kristálytisztá legyen a dal, akkor szívesen dudorászok, de zenés darabhoz az én hangom kevés.

A neve mellé gyakran azt írják, hogy színész, zenész.

– Ez nagyon kedves, de csak azért írkák, hogy zenész, mert van egy zenekarunk, a Dante, ahol trombitálok. Az egyetem alatt Uray Péter kérése volt, hogy alapítsunk osztályzenekart, és a trombita is az ő ötlete. Voltak olyanok, akik már játszottak valamilyen hangszeren, és melléjük kellett mások. Elkezdtem trombitálni, beleszerettem, de sokat kell gyakorolnom, hogy tisztán szóljon. Az osztályzenekarunk az egyetem végével megszűnt. A Dante két egyetemi társam, Szép Domán és Varga-Huszi Máté – ő Cseke Péter osztályába járt – ötletéből született. Megalakult a NESZ is, a Nemzeti Színház színészenekara, még egy klipet is készítettünk, aztán a zenekar kihunyott. A Dante is majdnem színészenekar, hatból négyen színészként végeztünk. Máté Kecskeméten játszik, D. Varga Ádám Zalaegerszegen, mi Dománnal a Nemzetiben. Várai Áron énekel és furulyázik, Muhi Áron dobol.

Egészen egyedi a hangzásviláguk. Milyen zenét játszanak?

– Mondjuk úgy, hogy alternatív zenét, folkelemekkel tarkítva.

Miért Dante a nevük?

– Máténak volt egy macskája, akit Danténak hívtak, és mivel nála kezdtünk el próbálni, és a macska mindig ott volt, róla neveztük el. A logónkon is ő szerepel.

2018-ban alakult a zenekar, és azóta két lemezük – a *Kalendárium* (2019), *Ahol a napos part...* (2020) – is megjelent. Ezek kézbe vehető CD-k?

– Nem, de nagyobb zenei platformon elérhetőek.

Színházi előadásokban is trombitál?

– Régebben többet, most *A kassai polgárokban*, de csak egy picit. Az utóbbi időben sajnos nincs sok időm gyakorolni.

A *Szabadság, szerelem* című darab után milyen feladatokat várják még?

– Befejeztem az évadot. A színházzal Ciprusra megyünk turnézni, ahol Euripidész *Bakkhánsnők* című drámáját adjuk elő. A darabot Theodórosz Terzopulosz rendezte, és vele kezdjük el próbálni augusztusban a *Kurácsi mamát*, és azzal párhuzamosan Vidnyánszky Attilával a *Bánk bánt*.

A görög rendező az Attisz Színház alapítója, a Nemzetközi Színházi Olimpiai Bizottság elnöke. Milyen elvárásoknak kellett megfelelniük, hogyan dolgoztak együtt?

– Ő a tragédiáról nem azt gondolja, hogy pszichológiai játék, hanem hogy az istenekhez szól, és a kóruval az istenek

Nagy Márkkal a Woyzeckben

felé játszunk. Ez egészen másfajta megszólalási és játékmódot követel, ezért egy hónapig erőnléti tréningeken vettünk részt, és tanultuk Terzopulosz sajátos technikáját, rengeteget foglalkoztunk a légzéssel, mert egyfajta belülről jövő hangadási módot kért, és míg ez megszületett, sokat kellett gyakorolnunk.

A színházi létnek melyik a legjobb része? A próba, az előadás, a taps, az ünneplés?

– ... Erre nem tudok válaszolni. Szeretek itt lenni. A színházat is nagyon szeretem, és az itt dolgozó embereket is. Lehet, hogy ez nem kölcsönös, én szívesen vagyok velük, és boldog vagyok, hogy ez a munkám.

Tavaly és idén is kapott díjat. Ez azt bizonyítja, hogy Uray Péter jól döntött, hogy önt hívta vissza.

– Remélem, se ő, se senki más nem bánta meg!

OZSDA ERIKA

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

Láthatatlan és látható szereplők

Három hónapig a világ színházi központja volt a Nemzeti Színház

Április 16. és június 6. között tizenöt előadást láttam a 10. Színházi Olimpia keretében megtartott 9. MITEM-en. Volt két hét, amikor háromszor jártam a Nemzetiben. Akkor ez soknak tűnt, de most, hogy vége, nagyon sajnálom, hogy nem láttam valamennyi produkciót. Persze azt is fájjalom, hogy idén nem jöttek orosz színházak, távol maradtak az ukránok, nem érkeztek meg az indiaiak. De élményben így sem volt hiány.

Jelenet a Silviu Purcărete által rendezett
A megsejtett hercegnő története című előadásból

58
ORSZÁG

400
TÁRSULAT

750
ELŐADÁS

7500
FELLÉPŐ

2023. 04. 15.

–

2023. 06. 24.

VÁRAKOZÁSAIM

Ami a hosszú programot illeti, sokan sokféle színházat láthatunk. Jómagam úgy döntöttem, hogy a messziről jött előadásokat mindenképpen megnézem, hiszen esélyem sincs, hogy eljussak Japánba, Kínába, Mexikóba vagy Indiába (sajnos az indiaiak nem értek ide, előbb egy árvíz, majd a helyi zavargások miatt). Eltökéltem, hogy minden Shakespeare-darabot látni szeretnék, mindkét grúzt, a lengyelt és a végül aztán távol maradó indiait. A két Euripidész, *A trójai nők*, a hetven perces japán és a két és félórás lengyel előadás ígérete ugyancsak tűzbe hozott. Izgatott a nagy barokk mester, Calderón *Az élet álom* című darabjának angol-spanyol bemutatója, az általam nem különösebben kedvelt lengyel író, a Nobel-díjas Olga Tokarczuk regényének londoni színpadi adaptációja. A MITEM-járók alapélménye a sokféleképpen előadott Ibsen-darab, a *Nóra*. Érdekelt az is, mit tudnak kezdeni a szerb színházi emberek kedvenc regényemmel, Tolsztoj monumentális *Háború és békéjével*. Barátaim, akik látták Kolozsváron az *Ifjú barbárokat*, egyenesen zseniálisnak mondták az előadást ifj. Vidnyánszky Attila

rendezésében (állítólag újra látható lesz a Nemzetiben!). Heiner Goebbels munkásságáról skandináv ismerőseim zengtek ódákat, ezért zárandokoltam el a Tüskecsarnokba, hogy lássam a *Mindaz, ami történt és történetbe* című produkciót (*erről Osztoivits Ágnes kiemelt kritikája a 38. oldalon olvasható – a szerk.*). A szicíliai Emma Dantét a legutóbbi MITEM-en a *Misericordia* előadása után zártam a szívembe, és őszintén vágytam az ő egyszerre groteszk és érzelmes színházára.

Silviu Purcărete akkor is elbűvöli az embert, ha nincs csúcsformában, de eddig minden budapesti nemzetközi színházi találkozón remekelt. Miért lenne most másként? Irány az Eiffel-csarnok! Lássuk, mit kezd egy zseniális román művész egy régi kabuki mesével.

AZ ÚJRA VALÓ FELKÉSZÜLÉS

Hogy volt-e valami közös az általam kiválasztott produkciókban? Nem sok. Hogy levonhatunk-e valami általános érvényű következtetést a kortárs színházról? Aligha. Ami mégis beszédkö: az új drámák hiánya. Mintha kihalt volna a szavakba

A trójai nők két változatban – balra a lengyel Jan Kłata által színpadra állított változat, jobbra a japán nagymester, Suzuki Tadashi rendezésének egy-egy jelenete

vetett bizalom. A Katona József kifejezésével „játékszíni költő-mesterségnek” nevezett drámaírás láthatóan válságba jutott. A világra zúdult információáradatban mintha elvesztek volna a nagy összefüggések, márpedig ezek felmutatása nélkül nincs dráma. Ráadásul akkora a hangzavar, hogy a szelíd, halk, komoly hangokat meg sem halljuk. Az is nyilvánvaló, hogy a durvaságot, az obszcenitást nem lehet tovább fokozni. A politikai pamfletek unalmassá váltak.

Valami újnak kellene jönnie. Az újra való felkészülés jegyében működik a kortárs színház. A verbalitás háttérbe szorulásával nemcsak a színpadtechnika erősödött meg, nemcsak a terrek tágultak vagy éppen szűkültek, nemcsak a vizualitás került előtérbe, hanem a színészek elé is új követelményeket állítanak a rendezők. Száz százalékos jelenléter kívánnak, nem eljátszani, hanem megélni kell a szerepet, mondják. Legyen minden mozdulat és megszólalás úgy tudatos, hogy a néző spontán-nak, természetesnek érezze.

Ha nincsenek új darabok, akkor játsszunk klasszikusokat újszerűen. Vegyük át az ismerős, közönségvonzó darabokat, és húzzuk-vonjuk őket, ahogy gondoljuk. Theodórosz Terzopolosz Ibsent szabta át háromszereplős kamaradramává: ez a kiváló, rendkívül feszes *Nóra* adta meg a MITEM alaphangját. Egyszerű színpad, nyíló és csukódó (forgó)ajtók és három ragyogó színész. A kinyíló-záródó ajtók egyébként visszatérnek egy későbbi előadásban, a londoni-madridi *Az élet álomban*, de ott pusztán díszletek, nincs valódi funkciójuk, míg Terzopolosznál a bizalmatlan léggör, az őszintetlenség hangsúlyos elemei.

JAPÁN, LENGYEL TRÓJA

Április végén a japán nagymester, Suzuki Tadashi Euripidész *A trójai nők* című tragédiáját tárta elénk szívszorongatóan. Vége a háborúnak, Trója romokban, az asszonyok arra várnak, hogy életük véget érjen, hogy sorsuk beteljesedjen. Eleinte nehéz követni a színpadon, hogy ki szólal meg, hiszen a rendező több szerepet is osztott egy-egy színészre, de zavarunkat oldja a színpadkép, a jól elkülöníthető csoportok finom mozgatása, átváltoztatása. Nem a gyermekeit, emberi méltóságát elvesztő anya (Hekabé) és lányai (Kasszandra, Andromaché) a fontosak, hanem az ártatlan közösség. Ha az istenek így akarták, hát nincs miért tisztelni őket, üzeni a mai ruhába öltözött lány, és a színpad közepén álló istenszoborhoz vágja virágcsokrát. A múlt és a jelen, a görög és japán világ találkozásának vagyunk tanúi hetven percen. Még magamnak is nehéz volt bevallani, hogy a csodállak, ám de nem szeretlek különös érzésével jöttem el április végén a Nemzeti Színházból.

A június elején a lengyel Jan Kłata által színpadra állított *A trójai nők* utólag sok mindent megvilágított a japán előadásból is. Az volt a dramaturgiai bravúr, hogy magát Euripidészt hívták segítségül, hogy a görög mitológiától eltávolodott közönségnek elmagyarázzák, mi is történt Trójában és Trója esete után. Miért bűnhődik Hekabé és gyermekei. *A trójai nők* között ugyanis hozzáfűzték a nagyon ritkán játszott *Hekabé* című tragédiát. (Eredetileg a *Heléna* című szatírájával fejeződött be az előadás, ami olyan csavart visz a történetbe, amely utólag nevetségessé teszi az egész háborút. Kiderül ugyanis, hogy az iga-

**„Szembeszökő: az új drámák hiánya...
Valami újnak kellene jönnie. Az újra
való felkészülés jegyében működik
a kortárs színház. A verbalitás
háttérbe szorulásával nemcsak
a színpadtechnika erősödött meg,
nemcsak a terek tágultak vagy éppen
szűkültek, nemcsak a vizualitás
került előtérbe, hanem a színészek
elé is új követelményeket állítanak
a rendezők...**

zi Heléna nem is volt ott Trójában, holott miatta tették a földdel egyenlővé a várost. Az ukrán-orosz háború előtt született előadásból a megmosolyogtató, a drámát „elkönnyítő” részt most kivették, ezzel is a 2500 éve született dráma aktualitását hangsúlyozva). Ugyanakkor a földdel egyenlővé válást Klatka azzal jelzi, hogy a színpadot beborítja homokkal, így a színészek mezítláb botladoznak – igen hatásosan. Az egész előadás egyébként is tele van remek gegekkel. A trójai nők tömeges megerőszkolásának bemutatása egyszerre brutális és költői. Hátborzongató. Jók a színészek, ötletesek az eklektikus jelmezek és kellékek, hatásos a zene. Azt gondolom, ez a színház áll a legközelebb a budapesti Nemzetihez és közönségéhez.

SHAKESPEARE-MENET

Április végén négy nap leforgása alatt három Shakespeare-előadást láthattunk. Ha nincs kortárs dráma, akkor az angol óriást mindig elő lehet venni, a közönség szereti a sokszor látott tragédiákat – kifordítva, befordítva, negyedére húzva és felduzzasztva.

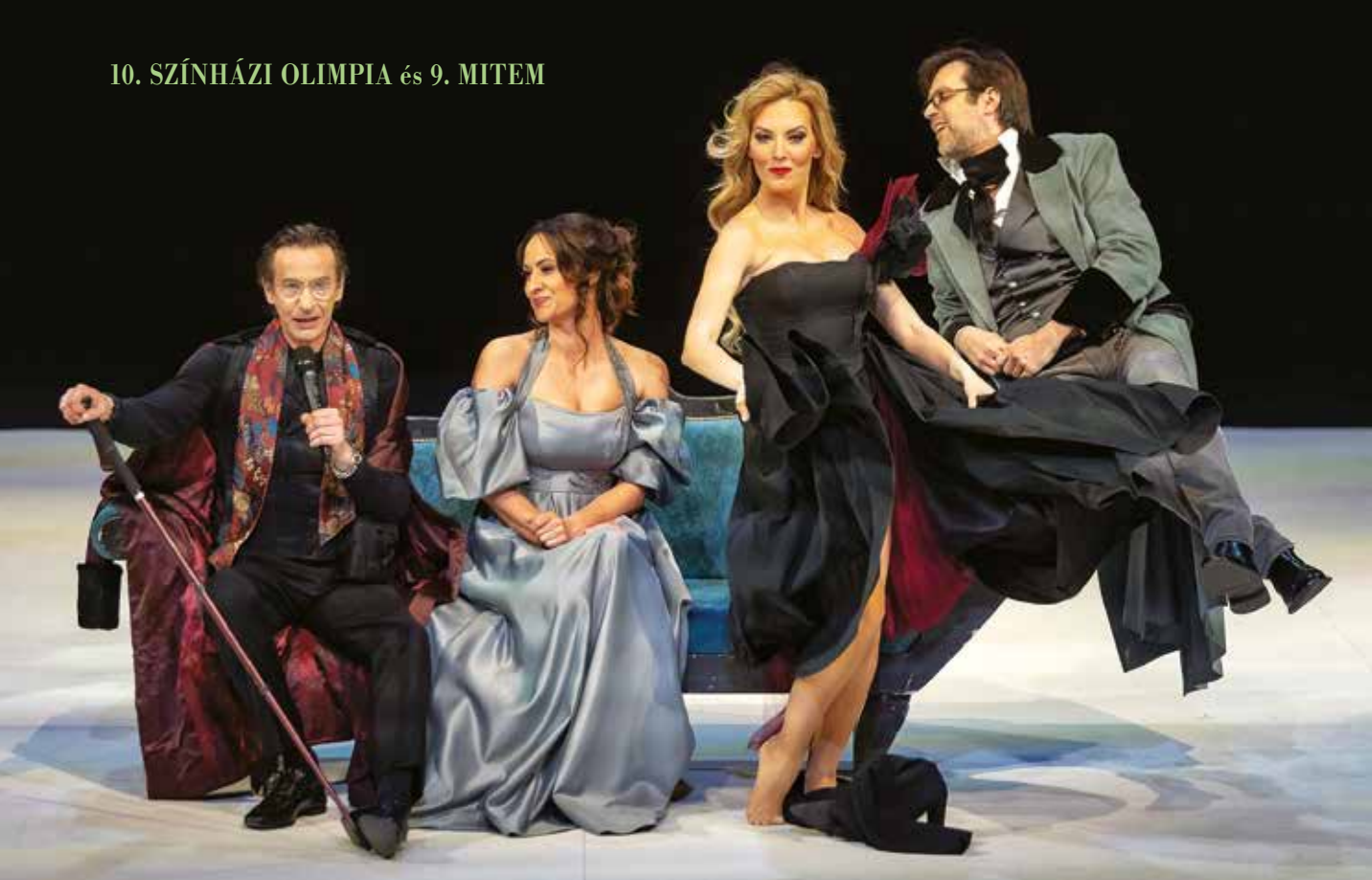
Bevallom, nekem a MITEM egyik legnagyobb élménye a Grúziából érkezett, háromórás *III. Richárd* és az *Othello* volt. Az utóbbi években olyan sok eredetieskedő Shakespeare-előadást láttunk, hogy felüdülés egy pontosan értelmezett, magas érzelmi hőfokon izzó produkció. Avtandil Varszimavili, aki idén Brechtől *A kaukázusi kört* vitte sikerre a budapesti Nemzetiben, saját társulatával is csodát tett. Az ő értő olvasatában az *Othello* kulcskérdése nem az intrika, hanem a mór és Desdemona tragédiával végződő szerelme. Az előadás azt sugallja, hiába intrikálna a gazember Jago, ha ez a két ember őszintén bízna egymásban. De mindketten kételkednek: Othello elvakult, érzéki szerelemmel csügg a gyönyörű Desdemonán.

Avtandil Varszimavili értő olvasatában az *Othello* kulcskérdése nem az intrika, hanem a mór és Desdemona tragédiával végződő szerelme.

Mintha még a házasságkötés után sem érténé, hogy ugyan mit eszik rajta ez a gyönyörű, kedves nő. Desdemona pedig nem ismeri az érzéki vágyat, neki a velencei mór egy nemeslelkű hős, a férje, akit meg akar tartani. De nemcsak a két főszereplő helyzetét tisztázza Varszimavili, hanem valamennyi figuráét. Jago például nem azért áskálódik, mert Othello nem léptette elő, hanem mert ő is szerelmes Desdemonába. Izgalmas olvasat remek színészekkel, szerény díszletekkel, jelmezekkel és kellékekkel előadva.

Hasonlóan megragadó a *III. Richárd* pontos értelmezése. Itt nem egy megátalkodott gazemberről van szó csupán, hanem egy tehetséges, időnként vonzónak mutakozó hadvezérről, aki a hatalom megszerzése és megtartása érdekében mindenre képes. Bár az előadás az angol történelemre koncentrál, és nincs semmi kikacsintás, nem tudunk nem gondolni Grúzia legismertebb fiára, aki hatalma megtartása érdekében nem

A belgrádi Nemzeti Színház Háború és békéjét nem véletlenül élte a budapesti közönség: Boris Lijesevics rendező azt vitte színre Tolsztoj remekéből, ami érzelmileg könnyen átélhető

csak nyolc családtagját tette el láb alól. Nagyszerű ritmusú, pazar színészi alakításokat felvonultató, világos, tiszta előadás.

Bár *A vihart* rendező olasz Alessandro Serra a színházi világban jóval nagyobb sztár, mint grúz kollégája, az ő ragyogó scenikai megoldásokban bővelkedő produkciója a szemet ugyan gyönyörködteti, de nem visz közel Shakespeare-hez.

SZÍNPADI REGÉNYEK

Ami pedig a regényadaptációkat illeti: a belgrádi Nemzeti Színház *Háború és béke*-jét nem véletlenül élte a budapesti közönség, Boris Lijesevics rendező azt vitte színre Tolsztoj remekéből, ami érzelmileg könnyen átélhető. A bűbajos Natasa Rosztova és a kevély Andrej Bolkonszkij gyönyörűnek induló, ám tragikusan végződő szerelmét, Pierre Bezuhov téblábolását, a Kuragin család romlottságát. Miközben a magánéleti drámák zajlanak, a háttérben dül a háború, Napóleon le akarja igázni Oroszországot. A színpadon időnként felbukkannak a történelmi figurák jellegzetes gesztusaikkal és fizimiskájukkal, de ők csak mellékszereplők.

Ez esetben nem azt kell nézni, hogy mit nem sikerült színre vinni Tolsztoj több mint ezer oldalas regényéből, hanem azt, mi mindent sikerült két órába belesűriteni. A széles közönség megnyerése és megtartása érdekében nagyon nagy szükség van az efféle, meghökkenítő megoldásokat mellőző, fordulatos történeteket mesélő, ízléses előadásokra.

A londoni Complicité társulat (rendező Simon McBurney) Olga Tokarczuk magyarul is olvasható *Hajtsd ekédet a boltak csontjain át* című, a vajtűlűeknek szánt, filozófiai kérdéseket is boncoló krimijét vitték színre – a regény szerkezetét, logikai rendjét hűen követve. Az angol romantikus költő, William Blake poémájából kölcsönzött cím csak keveseket szólít meg, bár Blake embert és állatot egyenrangú lénynek hirdető világ-szemléletét idézi meg a bizzar fordulatokban bővelkedő regény. Egy magányos falusi öregasszony levelekkel bombázza a rendőrséget, vegyék már észre, hogy a környéken állatokat gyilkolnak, s mindezenközben valaki vagy valakik a helyi vadászokat öli(k) sorra. A harmadik titokzatos haláleset után lebukik az asszony, s végül ő meséli el, hogyan szervezte meg a gyilkosságokat. A remek angol színésznő, Kathryn Hunter hűen közvetíti az öregasszony elbeszélését, nagyszerűek a díszletek és kellékek, de nehéz mit kezdeni magával a posztmodern regénnyel.

Mi ez? Zöld, állatvédő himnusz, netán paródia? Egyenrangú-e a teremtett világban minden élőlény, mint Blake hirdette egykor? Ki-kéi vérmérséklete szerint érvelt az előadás után. A mi társaságunk jól veszekedett – ami azért nem semmi közönyös korunkban.

MEXIKÓI CSEHOV, ROMÁN KABUKI

Megható volt Goethe *Faust*-ját kínai nyelven hallani, látni a szereplőket még akkor is, ha a színpadtechnika még kezdetleges.

Az mindenképpen dicséretes, hogy a rendező pontosan érti a költő szándékát, a mű üzenetét.

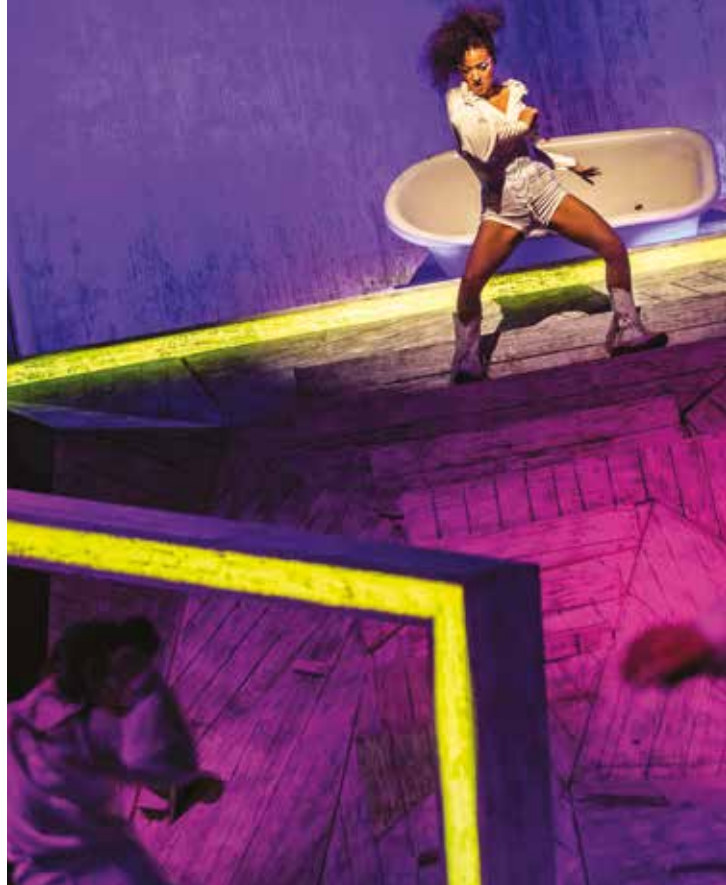
A mexikói Nemzeti Színház igazgatója, Aurora Cano írta és rendezte az alternatív Teatro de Babel *Moszkva* című produkcióját: három színésznő Csehov-bemutatóra készül. A kérdés az, el lehet-e hitelesen játszani Olga, Mása és Irina Moszkvába vágódását Mexikóban, súlyos lelki és anyagi gondoktól gyötörtén.

A csalogányok tangója mint színdarab elmarad Emma Dante korábbi *Misericordiájától*, de mélyen emberi vízió egy hosszú házasságról, amelynek történeteit, felemelő és nehéz pillanatait a halál előtt még újra átéli a fizikailag és szellemileg leépült férj és feleség. A palermói író-rendező ezúttal is főszerephez juttatja a táncot, de maga az anyag legfeljebb egy hosszabb etűdre elegendő.

Míg Suzuki mester görög tragédiát visz színre, a román Silviu Purcărete japán kabuki mesében mondja el, mit gondol a szerelemről, az emberi gyarlóságról. A hírek szerint a japánok el vannak ragadtatva *A megesett hercegnő történetétől*, minden ízében hitelesnek érzik. Mi pedig csak ámulunk a férfiruhákba bújó színésznőknön, a női szerepeket vállaló férfiakra, a remek mozgásokon, a finom humoron, a pompás jelmezeken. Nincs még egy rendező, aki minden anyaggal ilyen színvonalon tudna dolgozni.

DICSÉRNIVALÓ KÖRÜLMÉNYEK

Végül hadd szóljak néhány szót a szervezésről, a Nemzeti Színház sokszor láthatatlan munkatársairól. Először is: majdnem minden előadás teltházas volt, hála a viszonylag olcsó jegyeknek, illetve kedvezményes bérleteknek, a jó közönszervezésnek. Pontos és lényegre törő volt a tájékoztatás. A 130 oldalas magyar és angol nyelvű műsorfüzet minden fontos információt tartalmazott: az előadás hosszáról éppúgy tájékoztatott, mint a produkció előéletéről, a rendező pályájáról, a közreműködőkről. A színház magazinja szóra bírta a leghíresebb mestereket, az előadások utáni közönségtalálkozókon pedig felkészült tolmácsok, szakértők segítségével kérdezhették a nézők is a produkciók alkotóit, Budapestre érkezett főszereplőit. Szinte nem volt olyan este, hogy a vendégművészek ne fejezték volna ki elismerésüket és köszönetüket a magyar közönségnek, amelynek tagjai többségükben nem színházi emberek voltak, hanem tanárok, egyetemisták, sőt gimnazisták, akiket talán már kamaszkorukban megfertőzött a színház. Sokszor volt az előadás végén hangos ováció, de a bőséges taps még a viszonylag szerényebb produkcióknak is kijutott. Így illik, ez a magyar

A mexikói Nemzeti Színház igazgatója, Aurora Cano írta és rendezte az alternatív Teatro de Babel *Moszkva* című produkcióját: három színésznő Csehov-bemutatóra készül.

vendégszeretet. Senkit nem fűtyültek ki, legfeljebb néhányan tovább álltak a szünetben, ha túlságosan zavarosnak találták például a londoniak Tokarczuk-előadását. Illetve némán kionsontak, ha egy óránál hosszabb ideig kellett egyhelyben ülniük, mint a Tüskecsarnokban Heiner Goebbels produkcióján.

Alessandro Serra, korábban Shakespeare *Macbethjének*, most pedig *A vihar*nak a színpadra álmódója, az előadást követő népes közönségtalálkozóon mindenekelőtt arról beszélt, hogy fantasztikusan felkészült és készséges műszaki gárdával találkozott a budapesti Nemzeti Színházban. Minden varázselemet megoldottak, bármit kért, azonnal teljesítették. Márpedig Serra nagyon sokat kért, ahogy mások is.

Essék pár szó a szervezők munkájáról is. Vidnyánszky Attila mellett Kulcsár Edit (az előbbi a MITEM alapítója, illetve a 10. Színházi Olimpia művészeti vezetője, az utóbbi az olimpia főszervezője) vezette csapat tagjai fáradhatatlanul gondoskodtak a színvonalról, a vendégekről, a magyar közönségről. Hála az ő tehetségüknek, odaadásuknak, a MITEM-re szívesen térnek vissza világsztár rendezők, színészek, és cáfolják otthonukban azokat a sajtóértékeléseket, melyek szerint a magyar kormányzat megfojtotta kultúráját. A MITEM, amely az idén a Színházi Olimpia főprogramját adta, járványok és válságok idején is ékes cáfolata ennek.

OSZTOVITS ÁGNES

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

OSZTOVITS ÁGNES

**„Provokatív,
felkavaró,
utánozhatatlan remeklés.
A 10. Színházi
Olimpia és
a 9. MITEM
pazar
végjátéka.**

Mesteri végjáték

Hetven évvel ezelőtt, a 20. század közepén is sokan, sokadszor elsírátták a színházat. A két sírásó az akkori közvélekedés szerint a ma már klasszikusként tisztelt, iskolai tananyagként kezelt Eugene Ionesco és Samuel Beckett volt. Mitől színház a színház, ha nincs cselekmény, nincs drámai összetűzés, nincsenek hősök – háborgott hajdan a közönség. Attól, hogy színpadon ülnek, székeket tologatnak a nem létező közönségnek, vagy várakoznak egy titokzatos ismeretlenre? Ez maga a vég. A színháznak befellegzett.

A hetven évvel ezelőtti, ma már mulatságosnak ható kétségek azért jutottak eszembe, mert amikor kijöttünk a Tüskecsarnokból a *Mindaz, ami történt és történhetne* című alig kétórás előadásról, a közönség egyik része áradozott, a másik széttárta a karját, és azt kérdezte: ez még színház?

Nem a szokatlan helyszín okozott gondot, elvégre Silviu Purcarete Faustja a hat évvel ezelőtti MITEM-en, az akkor még lepusztult Eiffel Műhelyházban osztatlan sikert aratott. Ha nem a modern sportaréna, akkor most mi a gond? A narrátor felolvas néhány passzust, időnként más-más (világ)nyelvre váltva egy bizonyos könyvből – tehát nincs színdarab –, a színen megjelenő tizenkét néma fiatal pedig nem táncol, hanem fel s alá rohangál, ide-oda tologat oszlopokat, rudakat, egymásra terít hatalmas lepleket. A folyamatosan átrendezett, átcsoportosított hasábok és drapériák fölé olykor vetítövásznat húznak fel, hogy az előadás napjára dátumozott, No Comment címmel ismertté vált Euronews-törödékeket láthassunk. Közben pedig négy dobogón négy muzsikos – billentyűs, ütős, fúvós, gitáros – megjegyezhetetlen, atonális zenét játszik (részleteket John Cage *Europera* című antioperájából). Itt a vég.

GULYÁS GÁBOR

**„Riasztó,
borzalmas,
néha kínosan
mulatságos
képek – egy
nálunk történelmi okokból
ismerős groteszk világ.**

Performa

Amikor az idei MITEM-en Romeo Castellucci *Bros* című előadásáról ment kifelé a közönség, azt figyeltem meg, hogy akadtak szép számmal, akiket tanácsalanná tett a produkció zajos sikere, mert nekik nem igazán imponált, amit láttak és hallottak, de egy olyan nagy sztár esetében, mint az olasz rendező, nem tudták bevállalni az idegenkedésüket. Én nem tartoztam a fanyalgókhoz, mert nekem tetszett. Természetesen tudtam, hogy ez nem az a színház volt, amiben Magyarországon szocializálódtunk, de számomra nem volt idegen a műfaj, mert sok olyan képzőművészeti performanszt vagy happeninget láttam már, amely ugyanazon az úton járt, mint Castellucci művészete. A német Heiner Goebbels rendhagyó előadása esetében ugyanezt tapasztaltam. „Hát ez szörnyű volt!” – mondta a nézőtéri szomszédom, amikor felálltunk, s miután én nem reagáltam erre a lakonikus véleményre, a számomra ismeretlen idős úr egy másik nézőtársunkra bámult bosszúsán, aki pedig határozottan bólintott. Valószínűleg akadtak még jónéhányan, akiknek nem tetszett a *Mindaz, ami történt és történhetne* című előadás, de vannak olyanok is, akiknek komoly szellemi élményt jelentett. Én ebbe a körbe tartozom.

Kifejezetten izgalmasnak találtam, hogy nem hagyományos színházban élvezhettük ezt a produkciót, hanem a Tüskecsarnokban, ahol én korábban (szégyenszemre) még nem jártam. A nézőternek kb. a harmadát foglalhattuk el – amikor megérkeztünk, a küzdőtérrel letakart ismeretlen tárgyakat láttunk és egymástól távoli pontokon egy hatalmas dobfelszerelést, egy elektromos szőlőgitárt, egy szaxofont és egy szintetizátort. Miközben a szereplők (akik az előadásban színészi szerepeket nem alakítottak) elkezd-

Az idei 10. Színházi Olimpia és 9. MITEM egyik utolsó előadása a szó klasszikus értelmében tényleg nem színház. De nem is könnyen felfejthető performansz, néhány mondatban megfogalmazható üzenettel. A kettő különös ötvözete. Az a néző, aki előítéletektől mentesen, különösebb elvárások nélkül ült le a Tüskecsarnok nem túl kényelmes székére, és hagyta, hogy magával ragadja a produkció, az első tíz perc után már együtt lélegzett a hatalmas színpadi térben megjelenő szereplőkkel, s érteni vélte a frankfurti rendező szándékát. Tökéletesen azonosult a cseh író, Patrik Ouředník magyarul is megjelent és szinte nyom nélkül félresodródott *Europeana – A huszadik század rövid története* című nagy esszéjének az arénában felidézett szarkasztikus bölcsességével: ne elvont teóriák alapján közelítsünk múltunkhoz és jelenünkhöz, ne sémákban és ideológiákban gondolkozunk, hanem figyeljük a jóra és rosszra egyaránt fogékony embert. Milyen nevetséges ma már a történelem végét megjósoló, Ouředník által név szerint nem említett, japán-amerikai világsztár, Francis Fukuyama,

ték kicsomagolni a tárgyakat, a nézők még beszélgettek, aztán egyszer csak (egy sportcsarnoki koncert hangerejével) megszólalt a zene, s azzal elkezdődött az előadás. Örömmel konstataltam, hogy kedvenc zeneszerzőm, John Cage *Europera* című műve szól előben, ami műfaja szerint opera, bár antioperának is szokták nevezni. Ennek az öt operából álló sorozatnak az első két része szólalt meg – a nyolcvanas évek végén a frankfurti operában bemutatott mű a határozatlanság technikáját alkalmazza a cselekményre, s itt most ez jelent meg a világításban, a jelmezeken, a kellékeken, a díszleteken, magyarán az előadáson is. Valóra vált Cage egyik közismert kívánsága, amely szerint „ha tizenkét ember ül egy sorban, az a jó, ha mindegyik más-más előadást néz.”

Egy építési terület tárult fel a szemünk előtt, amely különböző együttműködések eredményeképpen újra és újra átalakult. Erősen megrendezettnek látszott minden mozgás, aztán bejöttek olyan mozzanatok, amelyeket nem lehetett nem véletlennek tekinteni. Az esendőség hatását fokozta a szöveg is, amely nem narratív keretben jelent meg, hanem váratlan felolvasásokként hallgathattuk. Irodalmi szöveget, a kitűnő

aki harminc évvel ezelőtt megállapította, hogy végérvényesen győzött a liberális demokrácia, s ezentúl nincs miért háborúzni. (Az ördög sem érti, miért lövik egymást még napjainkban is oroszok és ukránok, szerbek és albánok.) De nemcsak a politikai filozófusok nevetségesek, hanem a mindenkor megmondó emberek, ideológusok, szociológusok, közönséges celebek is. Ezt a vélekedést húzzák alá az előadáson a No Comment-bejátszások: tüntetések, háborúskodás, vidámság. Mindez egyszerre a történelem. A történelmi forgatagot idézi meg a bámulatos összhangban tevékenykedő tizenkét fiatal, akik hol építkeznek, hol rombolnak. Magasra emelik a zászlót, majd beszennyezik, legyen az vörös, fekete vagy zöld. Ezeket a történelemeket nem lehet szép dallamokkal megidézni, itt zörejek kellene, jalkiáltások és néha-néha valami dallamtöredék. A négy virtuóz zenész zseniális összhangja lenyűgöző! Hol erősítik, hol ellentétezik egymást. A tanítást, a tizenkét fiatal tetteit ők hirdetik a mai világnak. Ugyanazt mondják más-más hangsúlyokkal.

Az előadás koncepciójának megálmodója, rendezője, zeneszerzője, az 1952-es születésű Heiner Goebbels nem véletlenül nyert el számos nagy európai kitüntetést. *A Mindaz, ami történt és történhetne* provokatív, felkavaró, utánozhatatlan remeklés. A 10. Színházi Olimpia és a 9. MITEM pazar végjátéka.

a szerző kulturális újságíró, szerkesztő, könyvkritikus

cseh író, Patrik Ouředník *Europeana – A huszadik század rövid története* című esszéregényéből. A modern Európa történelmének fekete humorral, szarkasztikus hangvételben megírt összefoglalásából különféle emlékek képek szurreális kavargása került előnk. Riasztó, borzalmas, néha kínosan mulatságos képek – egy nálunk történelmi okokból ismerős groteszk világ. Tudjuk persze, hogy mindez fikció, de azt sem feledhetjük, hogy a képeket hitelesítő történelem kísérteties valóság volt.

Aztán váratlanul megjelent egy hatalmas vetített képen a francia köztársasági elnök, amint a Louvre-ban épp a Mona Lisát nézegette. Utána vidám ukrán katonákról láttunk videót, majd migránsokat fogadó spanyol tengerészekről s újabb és újabb esetlegesen kiválasztott adások jelentek meg a sportcsarnoki küzdőtérén az Euronews *No Comment* című sorozatából. És Goebbels előadása sem kommentálta a bejátszásokat. Nem jelenítette meg a politikai közbeszédből oly jól ismert válaszokat – viszont feltette a jórészt feledésbe merült kérdéseket, s érzékeltette, hogy nem csupán mindenkire érvényes előírások vannak, hanem rengeteg vélemény is, s azok természetesen egymástól eltérőek. Egy olyan produkció révén, amely maga is radikálisan eltért a színházi hagyománytól. Élmény volt Budapesten ezzel szembesülni.

a szerző filozófus, esztéta

APROPÓ, HAMLET!

Az Apropó, Hamlet! az eredeti mű kulcsjeleneteire, monológjaira, illetve bizonyos szereplőire épül, miközben Shakespeare figurái az elmúlt évszázadok nagy gondolkodóival kezdenek párbeszédbe. De nem komoran és súlyosan, hanem a humor nyelvén, ahogy egy nyáresti, szabadtéri előadás hangulatához illik, a vásári színjátás eszközeihez nyúlva. Az Olivier Py által átírt és rendezett előadás felszabadítja a *Hamletet*, a *Hamlet* pedig felszabadítja őt és színészeit. A Festival d'Avignon produkciója a Városmajori Szabadtéri Színpadon volt látható június 13-án.

Cselekmény helyett etika

Olivier Py a Hamletről, Shakespeare-ről, az emberiségről és Avignonról

A francia Olivier Py nemcsak Európa egyik legrangosabb színházi szemléje, az Avignoni Fesztivál nemrég leköszönt igazgatójaként, hanem saját Hamlet-értelmezésének rendezőjeként is érkezett Budapestre, a 10. Színházi Olimpiára. Az Apropó, Hamlet! kapcsán az emberi létezés shakespeare-i kérdései mellett Franciaország legrégebbi színházi fesztiváljának titkairól is faggattuk a művészt.

Ha jól tudom, több mint 20 éve volt utoljára Magyarországon. Őriz valamilyen emléket?

– Valóban nagyon régen látogattam Magyarországra. Azt hiszem, 1988-ban, de még biztosan a berlini fal leomlása előtt. Arra emlékszem, hogy Budapest mellett több városban, talán Szegeden és Debrecenben léptünk fel. A világ azóta nagyot fordult, ezért örülök, hogy most újra eljöhettek, ráadásul a 10. Színházi Olimpia égisze alatt.

**„Avignonban már
a részvétel is a
dobogó felső fokát
jelzi, csakúgy
mint a Színházi
Olimpia esetében.**

A 10. Színházi Olimpiára a saját *Hamlet*-feldolgozása kapott meghívást. Hogyan született a darab?

– Engem mindig is foglalkoztatott a *Hamlet*-téma, amiről egy könyvet is írtam. Rendszerezni szerettem volna azt a diskurzust, amit Shakespeare drámája jelentett a 20. századi filozófia számára. Olyan gondolkodók foglalkoztak ugyanis vele mint Sigmund Freud, Nietzsche vagy a franciák közül a pszichoanalitikus Jacques Lacan és a filozófus Gilles Deleuze. El akartam mondani mindazt, amit a legnagyobbak gondolnak a darabról. Újrafordítottam a művet, azt viszont csak később határoztam el, hogy megrendezem, még hozzá úgy, hogy ne a cselekmény, de az etikai kérdések álljanak a középpontban.

Sok rendező mintha tartana attól, hogy színre vigye a darabot. Valóban létezik egyfajta újítási kényszer?

– Azt hiszem, hogy a kérdésre a válasz magában az előadásban van. Mitől van az, hogy nemcsak évtizedek, de évszázadok óta a *Hamlet* a világ egyik legismertebb drámája? Mitől van az, hogy ebből a darabból származik a világ egyik legtöbbet hivatkozott mondata, amelynek könyvtárnyi irodalma van? Én nem újítani akartam, hanem egyrészt felmutatni, hogy miként és hogyan készíthet gondolkodásra Shakespeare klasszikusa az emberiséget, másrészt, hogy én magam hogyan látom ezt a problémakört.

Újrafordította a szöveget, és csak bizonyos részeket használt fel. Miért volt erre szükség?

– Attól függetlenül, hogy tényleg ez a Shakespeare-mű az európai kultúra egyik alapköve, hiszen tudunk nélkül formál minket, mégis nagyon kevesen értik. Nem igazán van olyan nagyformátumú politikus, író, költő vagy gondolkodó, aki élete során ne szembesülne a hamleti problémával, sőt sokszor része a mindennapi kis csatáinknak, még ha nem is tudunk róla. Mint már említettem, számomra nem a cselekmény volt a fontos, hanem az emberi és az etikai tényező. A darabot a Színházi Olimpia keretében is szabadtéren játsszuk, mindössze négy színnel, ahogy eredetileg is. Igazság szerint ez az első szabadtéri munkám, mely bár humorral szöött, de súlyos és erőteljes, amit hosszú workshop keretében megvalósított műhelymunka elő-

zött meg. Az előadás során a „lenni vagy nem lenni” kiinduló mondat a szó legnemesebb értelmében transzformálódik hétköznapi kérdéssé, melyre mindenki maga adja meg a választ.

A darab Avignonban, Európa egyik legrangosabb fesztiválján debütált, melynek évekig igazgatója volt. Milyen tapasztalatokat szerzett?

– Avignon fantasztikus hely, ahol kerek tíz évet tölthettem. Életem legmeghatározóbb időszaka volt ez, hiszen az évek alatt nagyjából négyszáz színpadi alkotóval dolgozhattam és körülbelül tízszer ennyi fellépő fordult meg itt. Ha európai színházról van szó, akkor szerénység nélkül mondhatom, hogy ebben az Avignoni Fesztivál jár az élen, amit elsősorban a közönségnek köszönhetünk. A fesztivál gyakorlatilag minden előadása szó szerint telházal megy, legyen szó bármilyen műfajról vagy formabontó produkcióról. Az avignoni közönség olyan nyitott és hűséges, hogy azt kell mondanom, hogy nem is a pápai palota, vagy a Saint Bénézet híd a város igazi kincsei, hanem ők.

Mi lehet a titka ennek a nyitottságnak és hűségnek?

– Azt hiszem, hogy fontosak az egymásra hatások. Az avignoni a legrégebb óta működő kulturális fesztivál Franciaországban, ami 1947-ben, nem sokkal a II. világháború után indult. Egy ilyen seregszemle elengedhetetlen, hiszen felmutatja nemcsak egy adott nemzet művészeti értékeit, de egy olyan nemzetközi kulturális környezetet is, amely meghatározó viszonyítási pont lehet. Az, hogy hogyan alakul ki egy fesztivál presztízse, csakis öngerjesztő folyamat lehet. Egy meghatározó előadás önmagától is bevonzza a nézőt, aki aztán, ha nem csatlózik, biztosan visszatér majd. Ugyanez érvényes a művészekre, és ez teszi lehetővé azt is, hogy egy avignoni szereplés ma már rangot jelent, a minőség egyértelmű garanciáját. Avignonban már a részvétel is a dobogó felső fokát jelzi, csakúgy mint a Színházi Olimpia esetében.

És mi a helyzet a finanszírozással?

– Az üzlet megöli a kultúrát. Nem csak Franciaországban, de bárhol a világon. A művészetnek szüksége van a támogatásra, de félreértés ne essék, mert az, hogy az Avignoni Fesztivál kitüntetett helyzetben van, hogy nincs veszélyben a működése, nem valamiféle kegyelmi állapot, hanem csakis a közönségnek és a társadalomnak rejlő energiáknak köszönhető. Azoknak a nézőknek, akik tudják, hogy kultúra nélkül nincs emberiség, nincs demokrácia, és akik minőséget, életre szóló pillanatokat kapnak cserébe.

Az idei Színházi Olimpia szimbóluma egy bárka. Ha tehetné, átmentene valamit ezen a bárkán a jövő számára?

– Ha csak Shakespeare életművét magunkkal tudnánk vinni, én már elégedett lennék.

URMÁTÉ

A belga PeepingTom előadása: az olimpia legjobb tánc-, illetve mozgásszínházi produkciója | fotó: Eöri Szabó Zsolt

Egy meghatározhatatlan műfaj kiemelkedő csúcsteljesítménye:
a francia Baro d'evol együttes Là című előadása

Színjátzó táncosok, táncoló színészek

Gondolatok az olimpia táncprogramjáról

A 10. Nemzetközi Színházi Olimpia sokszínű programjában a színház különleges műfaja, a tánc is helyet kapott. A több mint negyven előadás között volt klasszikus balett, kortárs tánc, mozgásművészet és néptánc, érkeztek külföldi sztárok Izraeltől Sepsiszentgyörgyig, Koreától Belgiumig. A hagyományos táncközpontok – Győr, Pécs, Nemzeti Táncszínház, Budapest Táncszínház, Hagyományok Háza –, valamint a vidéki műhelyek – Miskolc, Eger, Veszprém, Székesfehérvár – is várták a közönséget.

Hontalanítás – pozsonyi Ifjú Szívek Táncszínház

**„Nem túlzás kijelenteni:
ha nincs Színházi Olimpia,
számos arra érdemes
táncelőadás soha sem,
vagy csak jelentős
késéssel jutott volna el
Magyarországra.**

Az olimpia tánceseményei közül a szakmai és közönségérdek-lődés fókuszába inkább a külföldi előadások kerültek. Ez már azért is érthető, mert nívós külföldi tánceseményt itthon természetesen sokkal kevesebbet lehet látni, mint hazait.

A több, jelentős külföldi vendégszereplő részvételével zajló nemzetközi táncfesztivál nálunk ritka, mint a fehér holló, utoljára tizenhárom éve volt ilyen Pécsen, a IV. Pécsi Nemzetközi TáncTalálkozó (az is leginkább annak volt köszönhető, hogy a Dunántúl legnagyobb városa abban az évben volt Európa Kulturális Fővárosa). A hazai nézők és a szakma számára – ha nívós külföldi kitekintésre vágyik – marad az utazás (saját költségen), és az, hogy árgus szemmel figyelje a külföldiek magyarországi vendégszerepléseit, hátha elcsíp egy-egy különlegességet.

HA NINCST SZÍNHÁZI OLIMPIA...

A magyar táncfesztiválok általános gyakorlata az, hogy a szervezők a hazai együttesek mellé összeügyeskednek egy-két külföldi fellépőt is, ezzel a rendezvény „jogosult” is lesz a nemzetközi jelzőre. A „kicsik és a nagyok” is ezzel a módszerrel élnek, utóbbiak legalább a lehetőségeikhez mérten nagyobb (minőségében és létszámában is) produkciókat is igyekeznek meghívni, lásd például a Nemzeti Táncszínház szervezte Budapest Táncfesztivál idei és néhány korábbi műsorkínálatát. Ezt a gyakorlatot a 10. Színházi Olimpia – első és/vagy egyszeri fecsként – nem tudta megváltoztatni, de a seregszemle áldásos léte, a rugalmas büdcséje révén mennyiségileg jelentősen megsokszorozta idén a külföldi táncKínálatot. Ez önmagában is öröndetes tény, ráadásul a nagyobb merítés lehetősége

egyértelműen több, nagyobb volumenű és színvonalas előadást is eredményezett. Nem túlzás kijelenteni: ha nincs Színházi Olimpia, számos arra érdemes táncelőadás soha sem, vagy csak jelentős késéssel jutott volna el Magyarországra.

LÁTVÁNYSZÍNHÁZAK

Hiszen például már több mint egy évtizede annak, hogy nálunk járt az izraeli Vertigo Dance Company, mely nemzetközileg is kiemelkedő kortárástánc-együttes a Színházi Olimpia keretén belül Miskolcon és Budapesten is nagy sikerrel lépett fel a *Pardes* című előadásukkal. A belga Peeping Tom társulata a Trafó – Kortárs Művészetek Háza jóvoltából rendszeresen vendégszerepel idehaza, idei fellépése (*Triptichon*) a Nemzeti Táncszínházban minden bizonnyal a 10. Színházi Olimpia legjobb tánc- és mozgásszínházi előadásaként értékelhető (az előadás a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó, a MITEM meghívottja volt). De biztosra sohasem lehet menni. Bár hatalmas sikert aratott a görög Dimitris Papaioannou *INK* című, szintén látvány- és mozgásszínházi produkciója a Nemzeti Színházban (MITEM), sokak szerint (én is ezt vallo) mély-ségben, művészi színvonalban elmaradt a várakozástól.

Maradva a sokmozgásos látványszínház műfajánál, bár ez a műfaj gyakorlatilag, a többi kortárs „összművészeti” színpadi műfajhoz hasonlóan, meghatározhatatlan, szembetűnő, hogy ennek kevészsereplős, kis játéktérter igénylő produkciói mennyire felfejlődtek. Több előadás (főleg belgák) kapcsán ezt tapasztalom már egy ideje a budapesti Trafó nézőterén is, de láttam a 10. Színházi Olimpiával párhuzamosan (egy hé-

tig) zajló Temesvári Eurorégiós Színházi Találkozón is olyan alkotás(oka)t, amely megerősíti a feltevésemet. A veszprémi TÁNC XXV. Nemzetközi Kortárs Fesztiválon rögtön két olyat is, mely része volt a Színházi Olimpiának is. A belga-chilei Compagnie Belova–Jacobelli *Tchaïkaja* és a francia Baro d'èvel együttes *Là* című előadása e meghatározhatatlan műfaj kiemelkedő csúcsteljesítményei. Ezekben szöveg is elhangzik, főleg az előbbiben igen sok (egy órában eljátsszák Csehov *Sirályát*). Ezeknek az előadásoknak méltó párja a sepsiszentgyörgyi M Studio két olimpiás előadása, Fehér Ferenc *Liflje* és Frenák Pál *romeo@julia.com*-ja. Ez utóbbiakban szövegmondás nincs, csak a test beszél.

ÖSSZMŰVÉSZETISÉG

Általában elmondható, hogy valamennyi színházi műfaj az összművészetiség felé fejlődik (ez nem jelenti azt, hogy amelyek nem ebbe az irányba tartanak, azok nem is lehetnek jók és korszerűek), különösen igaz ez a szöveg és a tánc-mozgás kapcsolatára. A színészek többsége ma már teljes testtel játszik, gyarapodnak azok az előadások, amelyeket nézve már nem lehet eldönteni, hogy táncosok játszanak, vagy színészek táncolnak. Ez igaz a kevésszereplős, kis térben zajló előadásokra is, amelyeknek külön előnye a relatív olcsóság és a könnyebb utaztathatóság. Eme előnyök mellett (vagy éppen ezek miatt) szerencsés esetben több idő, energia és pénz marad a minőségre, a művészi elmélyülésre. Ez látszik szembetűnően a külföldi példákban.

Magyarországon a képlet nem ennyire egyértelmű. Nálunk ugyanis a színházi életben leginkább magunk által magunkra húzott, általános premierkényszer uralkodik – a független szférában ugyanúgy, mint a kőszínházi struktúrában. A függetleneknek félnék nem pályázni, mert azt hiszik (megjegyzem: joggal), hogy ha egyszer nem pályáznak, a következő alkalommal már nem számolnak velük a támogatásról döntő kuratórium tagjai, az ország kőszínházi vezetői pedig nem merik megkockáztatni, hogy ne ékeskedjenek magas bemutatatszámok is a szorgalmasan és kitűnően végzett munkájuk bizonyítékaként – például a majdani, újra beadott igazgatói pályázatukban. Ez csak a két, szerintem legdöntőbb oka a néha már beteges magyar premierkényszernek. Ennél azért bonyolultabb a képlet, ám az így is egyértelmű: a mennyiség állandó növelése, a kapkodós sorozatgyártás a művészi elmélyülés, a minőség rovására megy. A külföldi és magyar olimpiás táncelőadások összevetésének számomra ez a legfőbb tanulsága.

MINDEN TÁNCMŰFAJ

Ez persze nem azt jelenti, hogy ne születnének értékes magyar alkotások is. Kortárstáncban is jelentős például Fehér Ferenc teljes életműve, benne a *Lifjel*, de igencsak figyelemre méltó opus a Bozsik Yvette Társulat *HADÓ*-ja, amelyről azért illik tudni, hogy az alkotója-betanítója jeles külföldi művész. Na-

gyon jók vagyunk viszont néptáncban. Ebben a műfajban tulajdonképpen nincs is külföldi konkurenciánk, mert a nálunk összegyűjtött (és tudományosan rendszerezett) folklórkincsnek a világon sehol sincsen párja, ezért is a műfajban világszónlatban verhetetlenek vagyunk. Más kérdés, hogy ez a rengeteg tudás és anyag sokszor nyomja is a néptánc megújuló formáival kísérletezők vállát, de néptáncalkotóink között vannak, akik jó érzékkel egyszerre tudják megőrizni a hagyományokat és közben új formákat keresve, meg is tagadni azt. Erre a kettősségre volt jó példa a Hagyományok Háza olimpiához csatlakozott TÁNCszínTÉR Fesztiválja, azon belül is a pozsonyi Ifjú Szívek Táncszínház (*Hontalanítás*) és a Magyar Állami Népi Együttes (*Naplegenda*) nagy sikert arató fellépése.

A balettkedvelők is jutottak csemegéhez. Olyan jelentős kortársbalett-együttesek léptek fel a Színházi Olimpiának köszönhetően, mint az olasz Aterballetto és MM Contemporary Dance Company, a Rijekai Ivan pl. Zajc Horvát Nemzeti Színház Balettegyüttese, a dél-koreai Mutdance Company. Aki meg egy este akart színvonalas keresztmetszetet a világ balettművészetéről, benne klasszikus, neoklasszikus és kortárs stílussal, annak vágya teljesülhetett a Nemzeti Táncszínház *Csillagok találkozása* című nemzetközi balettgála-előadásán.

KUTSZEGI CSABA tánckritikus

TÁNCFESTIVÁLOK

Fesztiválok, amelyek külföldi tánc-, illetve mozgásszínházi előadásokat a 10. Színházi Olimpiához csatlakozva hívtak meg a programjukba.

Budapest Táncfesztivál (Nemzeti Táncszínház, Budapest)

Depo Dance Festival – Színház Szavak Nélkül (Budapest Táncszínház)

TÁNCszínTÉR (Hagyományok Háza, Budapest)

MITEM (Nemzeti Színház, Budapest)

Café de la Danse Fesztivál (Frenák Pál Társulat, Halász Gedeon Eseményközpont, Kápolnásnyék)

TÁNC – XXV. Nemzetközi Kortárs Fesztivál (Veszprém)

6. Horizont Nemzetközi Kortárstánc Fesztivál (Miskolci Nemzeti Színház)

Beszámolók, kritikák a Színházi Olimpia táncelőadásairól:

www.szhaz.org és www.tanckritika.hu

Árnyjátékok a Távol-Keletről és Európából a pécsi Karakulit Fesztiválon | fotó: Szentendrei Antal

A bábos világ és a világ bábosai

Pályi János összefogásról, nagy nevekről és a közönség nyereségéről

Különleges fesztiválok, rangos vendégek, nagyszerű előadók, több mint háromszáz előadás – ezeket emeli ki Pályi János a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia bábszínházi programjából. A Bábművészeti Világtalálkozó ötletgazdája és művészeti vezetője, a kaposvári BábSzínTér Blattner Géza-díjas irányítója a teljes bábos szakma olimpiai összefogását tartja legfontosabb sikernek.

Először volt a színházi olimpiák történetében a program része a bábművészet. Ez Vidnyánszky Attila, az olimpia művészeti vezetője által életre hívott koncepció egyik sarokpontja volt. Bábművészként hogyan értékeli az eddig látottakat?

– Óriási lehetőséget kapott a bábszínházi világ. Némiképp azt mondhatom, hogy a Színházi Olimpiának köszönhetően a világ legjobb bábszínházai érkeztek hozzánk. De számomra elsősorban megtiszteltetés, szakmai elismerés, hogy a Magyar Bábművészek Szövetsége által, Asbóth Anikó elnök vezetésével létrehozott, a világtalálkozót szervező kuratórium munkájában részt vehettem, és a 10. Színházi Olimpia keretein belül megszervezhettük ezt az egész országra kiterjedő Bábszínházi Világtalálkozót... Éppen nagyon gondterhelten időszakot élünk – előbb a covid, aztán az energiaválság –, amikor először hallottunk erről az olimpiáról. De most már nyugodtan mondhatom, jókor jött, és jól tett nemcsak a szakmánknak, hanem a közönségünknek is.

Bábművészként sokfelé járt már a világban, visszatérő vendég a külföldi fesztiválokon. Össze lehetne hasonlítani ezekkel a mi mostani bábfesztiválunkat?

– Több és többféle bábos fesztiválról is beszélnünk kellene. Vannak speciális, egy-egy szakterületet érintő rendezvények. Ilyen például nálunk Pécsen az idén második alkalommal megrendezett Karakulit Nemzetközi Árny-Játék Fesztivál, vagy ilyen volt a fővárosban a Budapest Bábszínház szervezésében az Abstract, az I. Budapesti Nemzetközi Kortárs Bábfesztivál. De talán a legnagyobb hazai szakmai siker, hogy 13 vidéki bábszínház összefogásával sikerült az egész országot átfogó, azonos szakmai igényességgel összeállított, három hónapon át tartó programot megvalósítanunk. Elsősorban logisztikai, utaztatási szempontok miatt alakítottunk ki úgynevezett triókat – egy trióban a három befogadó bábszínház között ingázva, egymást váltva mutatkoztak be a meghívott együttesek. Olyan műsort szerveztünk, hogy minden korosztályt meg

Yeung Fai a hagyományos kínai bábművészet világhírű népszerűsítője | forró: Simon Gosselin

Az angolszász Vitéz László: Clive Chandler Punch & Judy show-ja

tudjunk szólítani. Igyekeztünk változatos programot kínálni a közönségnek. Itt nálunk, Kaposváron is voltak gólyalábasok, marionettek, óriásbábok, zsonglőrök, mimesek, papírszínház, táncosok. Vendégünk volt többek között Salvatore Gatto, az olasz Pulcinella-játékos, a cseh Karromato Társulat a marionettcirkusszal, az angol humor képviselőjében Clive Chandler a hagyományos Punch & Judy show-val. Eljött hozzánk Yeung Fai, aki a hagyományos kínai bábművészet világhírű népszerűsítője, és most a világjáró zenész, Jan Vanek jazzmuzikájára mutatta be *The Puppet Show Man* című kesztyűbábos előadását. Ehhez kapcsolódott Yeung Fai és Jan Vanek workshopja.

Csak bábjátékosokat hívtak ezekre a szakmai alkalmakra?

– Igen, elsősorban szakmabelieket, bábjátékkal foglalkozó szakembereket hívtunk erre a workshopra, de jöttek olyanok is, akik ugyan nem hivatásos bábművészek, viszont nagyon is érdekli őket ez a téma, vagy esetleg az iskolában tartanak bábos foglalkozásokat. Természetesen őket is szívesen láttuk.

Hatalmas az olimpia bábos kínálata. Az ön által szervezett kaposvári rendezvények mellett eljutott máshová is? Marad ideje az egész Bábszínházi Világtalálkozó áttekintésére?

– Nem jutott idő mindenre, de ahová el tudtam menni, elmentem. Több mint háromszáz előadás valósult meg. Folyamatosan kapcsolatban voltam a szervezőkkel. A fellépőknek közönséget kell nyerni a bábszínházak számára, és a helyi önkormányzatok-

„**Ó**riási lehetőséget kapott a bábszínházi világ.
Némi túlzással azt mondhatom, hogy a Színházi
Olimpiának köszönhetően a világ legjobb
bábszínházai érkeztek hozzánk.

kal és kulturális intézményekkel is együtt kell működniük. Vannak olyan jelentős események, amelyeket kár lenne kihagyni. Pünkösdkor Kaposváron három napon át folyamatosan mentek a Szervusztok, Pajtikák! rendezvényei, és azon a hétvégén nyílt meg Békéscsabán a Napsugár Bábszínház új épülete. Az is jelentős esemény volt. Debrecenben nyílt meg nemrég a Kemény Henrik emléke előtt tisztelgő Vitéz László-kiállítás, amely szeptember 15-ig látogatható. Június közepétől indult Debrecenben a vásári bábjátékosok seregszemléjének is tekinthető Szervusztok, Pajtikák! elnevezésű szabadtéri „láncfesztyál”, amelyet előtte már tíz megyeszékhelyen közel húszezer néző látott. Június végén a Magyar Zene Házánál zárjuk a világtalálkozót, de bábos programok még lesznek országszerte...

Valahol azt nyilatkozta, hogy már a harmadik Vitéz László-bábjával tartja az előadásait. Talán az első kettő már ott is van Debrecenben?!

– Ezt a debreceni *Világ közepe* című tárlatot a Kossuth-díjas bábművész, Kemény Henrik hagyatékát gondozó Korngut-Kemény Alapítvány és a Vojtina Bábszínház rendezte. Tehát elsősorban a Kemény-Korngut családnak, Heni bácsinak, az ő munkásságának állít emléket. De nyilván ennek kapcsán beszélhetünk arról is, hogy milyen volt a régi vásárok világa, hogyan lett a Magyar Örökség része a Vitéz László-játék, és hogyan folytatódik ez a hagyomány a mai világban.

Kemény Henrik-díjas bábművészként nyilván sokfelé hívják. Ezen a nyáron még hol mutatja be a saját Vitéz László-változatát?

– Vannak meghívásaim, de ha túl leszünk a 10. Színházi Olimpián, jó lenne egy kicsit pihenni a családdal, és készülni a következő évadra. Nekem nagyon kedves és régi játszótársam Vitéz László, de most sok feladatot ad a kaposvári BábSzínTér is.

FILIP GABRIELLA

Hamlet előadás Dél-Afrikából az Abstracton – Janni Younge Productions

BÁBMŰVÉSZETI VILÁGTALÁLKOZÓ

április – július

A Magyarországi Bábművészek Szövetsége tizenhárom vidéki bábszínház összefogásával 53 külföldi, 57 hazai és hét határon túli báb- és utcaszínházi produkciót, összesen több mint 330 előadást kínál.

Részt vevő bábszínházak: **Mesebolt** (Szombathely) • **Griff** (Zalaegerszeg) • **Vaskakas** (Győr) • **Kabóca** (Veszprém) • **Bóbita és MárkusZínház** (Pécs) • **Báb-SzínTér** (Kaposvár) • **Napsugár** (Békéscsaba) • **Ciróka** (Kecskemét) • **Kövér Béla Bábszínház** (Szeged) • **Vojtina** (Debrecen) • **Csodamalom** (Miskolc) • **Harlekin** (Eger)

ÁRNYJÁTÉKOK PÉCSETT

április 19-23.

A II. Karakulit Nemzetközi Árny-Játék Fesztiválon indiai tholpavakoothu, indonéz wayang kulit, kínai ying-xi, török karagöz árnyjátékok és a modern európai irányzatok előadásai voltak láthatók a pécsi MárkusZínház szervezésében.

ABSTRACT

május 6–19.

Az I. Budapesti Nemzetközi Kortárs Báb-fesztivál, az Abstract a Budapest Bábszínházban: holland, angol, német, francia, spanyol, portugál, mexikói és határon túli bábművészek seregszemléje. Kortárs trendek, gyermekeknek és felnőtteknek.

United colors of Madách

Külföldi és magyar színészhallgatók állítják színre Az ember tragédiáját

Június 8-án tizenegy ország színinövendékei és tanáraik vették be a budapesti Eiffel Műhelyházat, hogy megkezdjék a június 23-i, rendkívüli előadás közös előkészületeit. Madách Imre születésének 200. évfordulója alkalmából ugyanis egyedülálló nemzetközi színházi produkció valósul meg a Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) kezdeményezésére, a Nemzeti Színház részvételével a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia keretében. Bábeli barátságban kezdődtek a munkálatok.

„Mind különbözőek vagyunk, és ez rendben is van így, de van egy közös szenvedélyünk: a színház” – köszöntötte ötlet- és házigazdaként Vidnyánszky Attila a Budapestre érkező színinövendékeket, akik a 10. Színházi Olimpia művészeti vezetője szerint akár „precedens” is teremthetnek azzal, hogy hónapok óta zajló próbafolyamato(ka)t követően június 23-án a Hajógyári-szigeten közösen előadják majd Madách Imre *Az ember tragédiája* című művét. A következő, 2025-ös színházi olimpia helyszíne ugyanis Róma lehet, és a szervező bizottságban felmerült: lehetne a jövőben is a Madách-projekthez hasonlóan összehozni a különböző országok egyetemi hallgatóit – akár Dante *Isteni színjátékának* vagy Boccaccio *Dekameronjának* előadására. De ez még a jövő...

NEMZETKÖZI SZÍNEK

A lapzártánkkor is zajló jelenben nagyjából kétszáz görög, román, angol, lengyel, francia, török, kanadai, grúz, olasz, egyiptomi és magyar hallgató zsong az Eiffel Műhelyházban. Párhuzamosan zajlanak a próbák, mindenki arra készül, hogy

bemutathassa az odahaza begyakorolt színt a *Tragédiából*. Közben persze barátságok születnek, egymást hívják meg előadásra a hallgatók, a leleményesebbek már az első reggel óta Madách-pólóban járnak-kelnek, jelmezben és civilben szöveget magoló és beszélgető hallgatókat látni mindenütt – és persze a valamivel gondterheltebb tanáraikat egyeztetni. A Madách-projekt ugyanis egyszerre vet fel megannyi művészeti és logisztikai kérdést. Előbbiért a Vidnyánszky Attila vezette Nemzeti Színház, utóbbiért az SZFE munkatársai felelnek.

„Ez a meghívás művészi provokációként ért bennünket – mondja az erdélyi színházakban is rendező Anca Bradu, a Caragiale-rol elnevezett bukaresti színművészeti egyetem rendezőosztályának vezetője –, mert próbára teszi a rendező- és színészhallgatókat egyaránt. Meg is hagytuk nekik a szabadságot az alkotásra, kortárs olvasatát adják a három színnek, amely ránk jutott.” Anca Bradu pontosan tudja, milyen fiatal alkotóként szembesülni a „magyar Fausttal”, hiszen húsz éve Marosvásárhelyen rendezte a *Tragédiát*. Szerinte a magyar és román színház találkozásából mindig izgalmas eredmény születik.

SZÍNEK ÉS ISKOLÁK

A mennyekbenLengyelország – **WARSAW FILM SCHOOL****A Paradicsom – Pálmafás vidék a Paradicsomon kívül – Falanszter**Magyarország – **SZÍNHÁZ- ÉS****FILMŰVÉSZETI EGYETEM**, Budapest és**MATE RIPPL-RÓNAI MŰVÉSZETI INTÉZET**, Kaposvár**Egyiptomi szín**Egyiptom – **ACADEMY OF ARTS, HIGHER INSTITUTE OF DRAMATIC ARTS**, Giza**Athéni szín**Görögország – **ATHENS CONSERVATOIRE DRAMA SCHOOL****Római szín**Olaszország – **CENTRO TEATRO ATTIVO**, Milánó**Konstantinápolyi szín**Törökország – **ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY****Párizsi szín**Franciaország – **EICAR, THE INTERNATIONAL FILM AND TELEVISION SCHOOL**, Párizs**Londoni szín**Egyesült Királyság – **LIVERPOOL INSTITUTE FOR PERFORMING ARTS (LIPA)****Első és második prágai szín és Eszkimó szín**Románia – **I. L. CARAGIALE SZÍNHÁZ- ÉS FILMŰVÉSZETI EGYETEM**, Bukarest**Az űr**Georgia – **ÁLLAMI SOTA RUSZTAVELI SZÍNHÁZ- ÉS FILMŰVÉSZETI EGYETEM**, Tbiliszi**Az űr**Kanada – **YORK UNIVERSITY**, Toronto

Mattia Sebastian Giorgetti rendező a milánói Centro Teatro Attivo Egyetem tanáráként a kulturális együttműködés kiváló lehetőségét látta kezdettől a *Tragédia* színre vitelében, és a római szín felvezetéseként örömet fejezte ki, hogy az olasz hallgatók is részt vehetnek ebben a projektben. A görögök szintén a kulturális kapcsolatokat keresték a próbák során, hiszen az athéni színben magyar népdalokat szólaltatnak meg, és Miliáadászüket a moldvai magyar „ördög útja” tánckoreográfiával zárták be az antik demokrácia népeként.

A lengyel diákok lírai hangulatú Menyországot teremtenek káprázatosan kidolgozott vetítéssel, egy női és egy férfiszínész által megformált Úrral. A kanadaiak Úr színe amolyan kamaradarab a többiekéhez képest. A törökök zongorakísérettel adnak elő dalokat kórusban...

FILMRE IS VISZIK

A próbák mellett persze jut idő esténként az olimpia előadásaira is, egy kis vargabetűre a pesti éjszakában, de mindenki örömmel vesz részt a Berecz István által vezetett táncházon is.

A várva várt közös bemutató első, rendhagyó olvasópróbáját egy Madách-szimpozium keretében tartotta meg a *Tragédiát* immár ötödik alkalommal színre vivő Vidnyánszky Attila. A rendező szerint a sokszínűség eleve jellemzője e drámai költeménynek, a szimpóziumon ismertetett színháztörténeti ismeretek arra is rávilágítanak, hogy Madách emberiségkölteménye mindig is nagy kihívás elé állította a magyar és külföldi rendezőket.

A köztelevízióban látható majd az SZFE oktatói és hallgatói által készített kétrészes werkfilm (rendező: Nagy Anikó Mária). A magyar dráma napján, szeptember 21-én pedig a Hajógyári-szigeten megvalósult előadás kerül a köztvé műsorára.

LUKÁCSY GYÖRGY

| fotó: Szeidl Marian

Lady Milford – az utolsó szerep Friedrich Schiller Ármány és szerelem című drámájában. Nemzeti Színház, 1950. | fotó: Magyar Fotó (OSZMI)

Személyre szóló szerepek, százas szériák

Az első színésznő volt, aki Kossuth-díjat kapott

„Nézzenek meg a színpadon!” – állítólag ezzel rázta le az újságírókat Bajor Gizi, ha már unta a sokszor megválaszolt, szokásos kérdéseket a színházi hivatásról, a színészet lényegéről, egy-egy szerep jellegzetességeiről.

Szerencsére nagyon sokan megnézték a színésznő előadásait, és le is írták élményüket, véleményüket. Ma már leginkább csak ezeknek az újságcikkeknek, a kollégák feljegyzéseinek, fotóknak, néhány filmfelvételnek és persze a művésznő egykori villájában található Bajor Gizi Színmúzeumnak köszönhetően tudjuk felidézni alakját. De napjainkon is túlmutató tiszteletét bizonyítja, hogy a mai Nemzeti Színház a Bajor Gizi parkban található, hogy a hatodik emeleti játszóhelyet szintén róla nevezték

el. Születésének 130. évfordulóján is rácsodálkozhatunk szakmai elismertségére, sikereire, emberi nagyságára.

BEYER, BAJOR, NEMZETI

Beyer Gizella 1893. május 19-én született Budapesten Beyer Marcell német származású bányamérnök és a dalmáciai olasz–horvát–magyar Vallencic Ágnes harmadik gyermekeként. Beyer néven anyakönyvezték, csak kezdő színészként lett előbb Bayer, majd Bajor Gizi, bár ő min-

Jávör Pál és Bajor Gizi – egy nemzeti sztárjai Harsányi Zsolt A bolond Ásvayné című darabjában, 1942-ben. | fotó: Wellesz Ella (OSZMI)

dig ipszilonnal írta vezetéknévét. Az angolkisasszonyok iskolájában tanult, majd amikor az apa által a Kálvin téren üzemeltetett és színházi körökben is népszerű kávéházukat bezárni kényszerültek, jelentkezett az Országos Magyar Királyi Színház Művészeti Akadémiára. Már növendékként kapott szerepeket a Nemzeti Színházban, és a tanulmányok befejezése után az akkori igazgató, Tóth Imre szerződtette is. Így 1914-től – kisebb megszakítással – élete végéig, 1951-ig a Nemzeti Színház tagja volt, csak az 1924/25-ös évadban szerződött a Magyar Színház társulatához, de a főváros szinte valamennyi színházában fellépett. Néhány filmben is szerepelt. Állítólag ő sem szerette igazán a forgatásokat, a filmrendezők pedig nehezen kezelhették a színpadhoz szokott, ünneplő művész teátrális gesztusait.

A Nemzeti Színházban előbb Bajor Gizi is csak kisebb feladatokat, mellékszerepeket kapott. A nagy változás 1917-ben kezdődött, amikor a jeles színikritikus, Ambrus Zoltán lett az igazgató. Neki köszönhetően sorra kapta a főszerepeket, és ezáltal az önbizalma is megerősödött a fiatal színésznőnek. Az első igazán jelentős szakmai sikerét Bródy Sándor *A dada* című színművének főszerepével érte el. A Hevesi Sándor által rendezett, 1917. október 5-én bemutatott előadást a közönség

Címlapon. A néma leventéért kicsit hűtlen lett a Nemzetihez.

és a kritika is lelkesen fogadta. Hatvány Lajos a Pesti Naplóban azt írta róla: „*Bajor Gizi szinte máról holnapra megnőtt, és színésznő lett a javából: ezen a terepen és ebben a színházban a legkülönbek közül való.*”

IGAZGATÓK TÁMASZA

Amikor 1922-ben Hevesi Sándort nevezték ki a Nemzeti igazgatójává, új korszak kezdődött ebben a színházban, és a magyar színháztörténetben is. Ő volt az, aki először alkalmazta Magyarországon Gordon Craig és Sztanyiszlavszkij rendezési elveit, a színház reformját szolgáló elképzeléseket. Hevesi igazgatóságának idejére esik Bajor Gizi pályájának kiteljesedése is. A színésznő sok-sok szerepe közül mindenképpen érdemes kiemelni, hogy ő volt Déryné Herczeg Ferenc 1928-ban bemutatott *Déryné ifjasszony* című romantikus színművében. A nagy sikerrel játszott darab hatására Ligeti Miklós szobrászművész olyan Déryné-szobrot készített, amelynek modellje Bajor Gizi volt. (A fehér márványból faragott, 1934-ben felavatott Déryné-szobor Budapest ostroma idején elpusztult, de megmaradtak a herendi porcelánból készült kisebb változatok, és 2010-ben felavatták a Horváth-kertben felállított, újfelfaragott szobrot, amely egyszerre idézi a két legendás színésznő emlékét.)

A Nemzeti Színház megújulása, a sikeres előadások sora ellenére 1932-ben Hevesi Sándort leváltották az intézmény éléről. Némi bizonytalanság után a társulat legnagyobb meglepetésére 1935-ben a mindössze 32 éves Németh Antal lett az új igazgató. Bajor Gizi nyilatkozataiból tudjuk, hogy ő is félt a változásoktól. Arról pedig Németh Antal számolt be, hogy neki sem volt könnyű az első találkozás, de aztán minden jól alakult. *„Ennek a pár percnak köszönhettem Helitai Jenő, hogy felejthetetlen Ziliát kapott A néma levente bemutatójára, én pedig kilencévi megfeszített munkám egyik legmegbízhatóbb támaszát, olyan ritka munkatársat, aki több mint ezer fellépésből egyetlenegyét se mondott le: Gizi miatt nem maradt el előadás a Nemzeti Színházban, pedig ő volt az egyetlen színésznő, akit, ha akartam volna, se lehetett »doublírozni«”.*

Németh Antal tehát megadta a felmentést a szerződéssel járó kötelezettségek alól az akkor már ünnevelt színésznőnek, így 1936 márciusában megtarthatták *A néma levente* című Helitai Jenő-darab ősbemutatóját a Magyar Színházban. A Hevesi Sándor által rendezett előadás Ziliája lett Bajor Gizi pályafutásának egyik legnagyobb sikere. Ezt az előadást több mint száz alkalommal játszották.

Az asztalnál Bajor Gizi és Németh Antal

Hasonlóan nagy siker volt az 1937 októberében újra megnyílt Andrassy úti Nemzeti Kamaraszínház első premiere. Herczeg Ferenc *A kék róka* című társasági komédiáját – Németh Antal rendezésében, Bajor Gizi főszereplésével – több mint kétszázszor láthatta a közönség.

A Nemzeti Színház abban az évben ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Az október 25-én tartott megemlékezésen Bajor Gizi Déryné jelmezében mondta el Herczeg Ferenc erre az alkalomra írt *Proológus*át. Olyan lehetett ez, mintha az örök színésznő jelent volna meg a színpadon. *„Nagy útról jövők:*

HALÁLOS SZERELEM

Bajor Gizi nem menekülhetett Germán Tibor féltő imádatától. Férje B-vitamin-injekció kúrára fogta, ám 1951. február 12-én reggel nem vitamint, hanem halálos adag mérget adott be, majd magával is végzett. Jellemző, hogy a Szabad Népben megjelent hírből, mely szerint Bajor Gizi *„gyógyíthatatlan betegségben, tragikus hirtelenséggel”* hunyt el, míg Germán *„a felesége halála felett érzett fájaldalmában, önkezevel vetett véget életének”* – egy szó sem volt igaz. De az sem állja meg a helyét, hogy a kommunista rendszer embertelen intézkedései ellen tiltakozva lettek öngyilkosok. Herczeg Ferenc sem osztotta a kettős öngyilkosságról szóló mendemondákat, nem hitt abban, hogy az *„Így nem lehet tovább élni. Bajor Gizi, Germán Tibor”* szövegű búcsúlevél hiteles. *„Az ura agyvelő-elmeszesedésben szenvedett, tudta, hogy menthetetlen, és nem akarta itt hagyni Gizit. Álmában mérgezte meg”* – írta Balla Ignácnak, az Olaszországban élő kitűnő fordítónak 1951. május 16-án.

A kortársak nem értették, mi történt pontosan, a hatalom pedig nem akarta az ügyet széles körben kivizsgálni. Péter Gábor, az Államvédelmi Hatóság nagyhatalmú vezetője arról intézkedett, hogy boncolás nélkül temessék el a holttesteket. Évtizedeken keresztül, itthon és külföldön, írók és publicisták igyekeztek a titok nyomára bukkanni – nem sok sikerrel. De volt-e titok egyáltalán? Talán egy kortárs mondata állja meg a helyét, miszerint Bajor Gizi *„kivételes nagysága és teljessége megőriztett egy átlagos méretű embert, aki nem tudott felnőni hozzá.”* Hogy mi volt az igazság, már sosem fogjuk megtudni.

VILLÁBÓL MÚZEUM

Bajor Gizi 1951. február 12-én bekövetkezett tragikus halála után egy évvel – Gobbi Hilda színművész kezdeményezésének köszönhetően – a színésznő budai villájában, a Stromfeld Aurél út 16. szám alatti épületben megnyílt a Bajor Gizi Színésmúzeum, amely ma az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet kiállítóhelye.

Az eredetileg földszintes neobarokk házat Beyer Rudolf, Bajor Gizi fivére vásárolta meg és a művésznő alakíttatta át nagystílusú villává. Bajor Gizi 1933-ban költözött ide, majd harmadik férjével, Germán Tibor fül- és gégeorvossal osztotta meg az emeleti lakrészét. Itt éltek 1951-es, máig tisztázatlan halálukig.

Bajor Gizi egykori otthona a budapesti művészvilág kedvelt találkozóhelye volt, a II. világháború idején pedig sokak számára nyújtott menedéket. Itt élte át a vészkorszakot Germán Tibor, Budapest ostromát Dióssy Antal, Nagyajtay Teréz és Tamási Áron is.

Bajor Gizi otthonában, 1947 | fotó: Fotóművészet.net

A múzeumban rendszeresen a kiállításokhoz kapcsolódó tárlatvezetések, tematikus foglalkozások, és szerveznek villalátogatásokat is. Ezekre az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet honlapján (oszm.hu) előzetesen jelentkezhetnek az érdeklődők.

száz esztendő meredek lejtőjén kaptattam föl. Néha lélegzetfogytán, gyakran roskadó térdel – de följutottam, itt vagyok!

Hogy ki vagyok? Mi keresni valóm? A ruhámról ne ítéltetek, kérlek. Ma ezt viselem, de hordhatnám Melinda gyászkontösét, vagy Gautier Margit csipkeuszályát, vagy Finum Rózszi szásztráncú vigánóját.

Nemcsak a ruhámat, a nevemet is cserélgettem. Hívtak már Kántornénak, Dérynének, voltam Laborfalvy Róza és Prielle Kornélia, ismertek mint Blaha Lujzát és Jászait. S ma az vagyok, aki előttemek áll...

„KÖNNYŰ” SIKEREK

Bajor Gizi sikersorozata folytatódott. Herczeg Ferenc *A két róka* sikere után kimondottan neki írta az *Utolsó tánc* című színművét, ebben az idős asszony és a lány szerepét is ő játszhatta. A korszak népszerű, de mára elfeledett írója, Bókay János első, személyre szóló meglepetése a *Feleség* volt, majd következett a *Négy asszonyt szerettek* című bohózat, amelyben négy különböző nőként jelent meg a színésznő. Hasonló színészi bravúr volt az 1942-ben bemutatott Harsányi Zolt-színmű, *A bolond Ásvayné*, amikor Bajor Gizi az előadás során 60 évet „öregedett”.

A szerzőkkel való jó együttműködésről így nyilatkozott a Film, Színház, Irodalom című lapban 1942-ben: *„Az utóbbi években alighanem azért játszottam annyiszor ugyanazt a szerepet, mert kitűnő szerzőim, Herczeg, Bókay és Harsányi, szerencsémre rendkívül engedékenyek voltak velem szemben. Meghallgattak, olykor-olykor teljesítették is színpadi ösztöneim kéréseit. Írók között nőttem fel, bálás vagyok érte a sorsnak. Talán ettől fejlődtem, ez sikeremnek a titka is.”*

Természetesen Bajor Gizi is pontosan tudta, hogy a jól megírt darab, de még a legjobb rendezés is kevés a sikerhez. Számtalan összetevője van annak, hogy a közönséget megérintse egy-egy előadás. Az ő népszerűségének titkát is sokan próbálták már megfejteni. Az élettörténete szintén tele van érdekes eseménnyel, figyelemre és tiszteletre méltó részlettel. Ilyen többek között a nehéz időkben tanúsított magatartása: a képzőművészek támogatása érdekében műterem-látogatásokat, tombolasorolásokat szervezett. A vészkorszakban nem csak a férjét rejtegette, de másokon is próbált segíteni. Amikor a front közeledett, nagyon sokan menedéket találtak budai villájában.

A háború után Bajor Gizi visszatért a Nemzeti Színházba. Az új rendszerben nem játszott már annyit, mint korábban, de kapott szerepeket, az új vezetés is elismerte munkásságát. Ezt mutatja, hogy ő volt az első színésznő, aki 1948-ban megkapta az akkor alapított Kossuth-díjat.

Bajor Gizi utolsó színpadi szerepe Lady Milford volt a Gelért Endre által rendezett *Ármány és szerelem*ben. Mindössze 57 éves, amikor 1951. február 12-én elhunyt. Halála is örök titok marad.

FILIP GABRIELLA

Bajor Gizi és Germán Tibor
szerelmének történetéről itt
olvashatnak:

A színész, a kritikus, a siker – és egyéb posztpremier-ártalmak

(Jelenetek egy színházi előadás életéből 9.)

Azt kérdeznéd, milyen előadásnak lenni, azt mondanám, hogy jó, mi több, hogy jó. Nincsenek feltételes módok, amikor az ember elér magához, eléri az anyját. El is mondom talán, hogy miért. Most, hogy előadás lettem, úgy érzem, mindent, ami addig bosszantott, félreértettem, amit feleslegesnek tartottam, csöppet sem volt fölösleges! Az a lepkelétemet megelőző hosszú huzavona, ezek az alakok, figurák, *mit tudom én már kik-mik, úgy mint igazgató, rendező, dramaturg, színész, sűgő, kellékes és a többi* fölemlítetlen fontos kár- és háttértevékenykedő, mind-mind hozzátartozik ahhoz, hogy az legyek, aki most vagyok. Annyi bizonyos, nélkülük nem lennék senki, előadás főleg nem, maradnék egy mindössze-kézirat, maradnék egy mindössze-szövegkönyv. Lássuk hát, mi az, ami miatt én boldog vagyok!

Persze, annyit fecsegttem már erről, hogy úgy döntöttem, mégsem sorolom föl a miérteket, még azt sem, hogy kik-mik az én létem meghatározó alakjai, teremtményei, tárgyai és színei és hangjai. Ami most hirtelen jobban érdekel, az bizonyára más figyelmét elkerülné. Jelesen, hogy a premier után nem ér véget az én boldog-boldogtalan életem, hanem tart mindaddig, amíg az utolsó előadásfüggöny is össze nem csapódik, rám nem csapódik, mint egy hullámmzó, vörösbársony koporsófedő (a vasfüggöny ma már nem divat, kár, mert az olyan romantikus, hogy egy kis ajtón át kikukucskálnak, elővigyorgognak a színészeim).

Ahogy véget értek a bemutató nem kis és nem kevés izgalmi, és már nem kellett nap mint nap a létrejöttemre koncentrálnom, figyelmem sok egyébbe kiterjedt, egészen pontosan, már nem csak én tudtam létemnek hőse lenni. Darabokra bontottam le magamat (ez némileg komikus, hiszen csecsemőkoromban hívtak darabnak is (a dráma és a szöveg és a szövegkönyv és a mű stb. mellett...); bocs, nem igazán bírom a nyelvet birtokolni még-már, mindenki gondoljon a jó konnotációra – hogy a tudományos igény látszatával fejezzem ki magamat. Olyan lehet ez, segíték, hogy elgondolni tud, mint amikor a gombostűre felszúrt rovar önmagát szemléli a mikroszkóp lencséjén keresztül a kékbársony párnácskán. Mondod, nehéz ezt elképzelni. Nahát, akkor gondold át, nekem

milyen nehéz elképzelni magamat, mi több, meg is magyarázni a létformáim között a létezésem formáit. Most, hogy ennyit elidőztünk a nem-leheten, nézzük, mi az, amit lehet. That means, amiről beszélni lehet (ezt a tet-szetős idegennyelvi fordulatot Shakespeare-től vettem át egy színész nyomán, aki még angolul is meg tudott egy fél mondatot jegyezni).

Lehet például néhány nélkülözhetetlen alkotóelem-memnél elidőzni. Lássuk pontokba szedve!

A színész. Alapalkatrész, színész nélkül nem vagyok előadás. Elképzelhető, hogy minden egyéb vagy egyéb-kék nélkül igen, azaz, igazgató, dramaturg, rendező, díszlet és tervezője, kellék és hordozója, zene és szerzője, hang és -osítója, meg az összes többiek nélkül, szóval, igen. A színész érdekes és nehezen kifürkészhető csodabogár. Több a legendája, mint a valósága. Ha nő, akkor elvárják, hogy szép legyen, ha nem szép, akkor nézik a tehetséget. Érdekes, hogy a szép színésznők tehetsége mindig gyanús! A nem szép színésznők meg (bár, ki-mi is a szépség?) soha nem tehetségtelenek. Legfeljebb kevesebb a munkájuk. Férfiaknál nem ennyire bonyolult a helyzet. Ők félannyira sem kapósak és elkelősek, mint női kollégáik. Előbbiek körül sok az „egyéb” susmus, szereposztó dívány meg miegyéb, ami feltehetően nem több az outsiderek irigységénél és hozzá nem értésénél, noha minden haraszt zörög valamitől, mondaná a dramaturg, aki erre is tudna valami értelmetlenséget mondani. Meghökken-tő megfigyelésem, hogy nem mindig a legtehetségesebb, játékában a legjobb színészek a legnépszerűbbek. Ez nem tudom, miért van, talán a nézőtér sznobériája miatt, ahogy mondotta volt egy meg nem értett alkatrészem, egy statisztának is hívott, magát többre hivatottnak érzett színházi egyed. Emlékezetem szerint ezt senki sem cáfolta körülötte.

Azonban! Mi a siker? Színházban, anyám kebelén belül tehát, viszonylag egyértelműnek látszik: a jelenlétem, megmutatkozásom végén felcsattanó taps – és annak a hossza. Ez annyiban megtevesztő, hallomásból tudom, hogy az utóbbi fél évszázadban előadás idehaza nem bukkott meg, csak „idő előtt elfáradt benne az anyag” (a macskakörömök között igazgatói szíves közlés). Akkor tehát

**„A színész érdekes és
nehezen kifürkészhető
csodabogár. Több
a legendája, mint
a valósága. Ha nő, akkor
elvárják, hogy szép
legyen, ha nem szép,
akkor nézik a tehetséget.
Érdekes, hogy a szép
színésznők tehetsége
mindig gyanús!**

Orosz István grafikája

honnan lehet tudni, hogy egy előadás mikor bukta? Talán onnan, ha a főszereplő nagy gesztusok közepette felkiált az összehúzott függöny mögött: „Búcsú Siker-Asszonytól! Nem kellek. Jól van. Jöjjön, aki kell. Lantot, hitet vígan szegre akasztok.”

Ezzel a sikerrel-bukással kapcsolatban még gyakorta emlegetnek valami kritikust, akit nincs szerencsém ismerni. Ő nem tartozik a világra jöttömet megsegítő csapathoz, így feltehetőleg a nézőtérén ül, a többi mezei néző közé rejtkezve. Érzése a szellemi atyáim számára persze nem ennyire enigmatikus. Már a teátrum ajtajában eléje sietnek, az igazgató örömet fejezi ki, a rendező plafonverő gesztikulálással magyarázza a bizonyítványát (fölfelé alakítva az abba bekerülő érdemjegyet), míg a dramaturg a büfepult felé igyekszik szorítani a belépőt. Ha férfi, kapja a whisky mellé az aktuális színházesztétikát, ha nő, a pezsgő mellé bókokat a ruhájára. Az illető, legyen ilyen olyan nembéli, pókerarccal tűri a leplezett vagy leplezetlen hízelkedést, nyakalja a pezsgőt vagy a whiskyt, jelesebb kedvében a whiskyt pezsgővel és visszafelé. Pedig őszintébb lenne, ha kivont pennával érkezne, jelezve, harcolni jött, nem szomjoltásra. Szomját leginkább a kiomló vér oltaná, ami majd akkor keletkezik meg, amikor az újságjában nekem esik. Ont és olt. Írja, nem vagyok méltó alap anyám, a színház bizalmára. Aztán a többieknek látja el a baját. A rendező dilettáns, téves és használhatatlan a koncepciója, a dramaturg műveletlen nap-

lopó, a színészek amatőrök (ha amatőrök, akkor legfeljebb alamatörök), a díszlet gagyi és elfuserált, a jelmezek tévedések, a zene blóddi, a hang fürtelem, a kellékek fölöslegesegek és amúgy se látszanak... A sűgöt és az ügyelőt nem bántja, feltehetőleg róluk azt mondaná, ha tudna a létezésükről, hogy előző túl hangosan sűg a felkészületlen ripacsoknak, utóbb végig aludhatott engem, mert két sikeres belépőt nem látott egész idő alatt. Na, ez a bukás-kritikus. Avagy: a kritikus bukás. Van másmilyen is, de azokról senki sem beszélt a színházban, így a levésükön kívül nem tudok semmit se róluk.

Na, végigpörgetve, mit is mondtam eddig, leszögezhetjük, hogy a premier után is van élet(em). A büfében az egyik színész ugyan azt mondta, az a szerencsém, hogy a halál után is van élet. De ő nem kapott szerepet bennem, tehát irigy, tehetségtelen, buta, műveletlen és dilettáns. (Na, ugye mennyire belejön az ember ezeknek a jelzőknek az ismeretébe és használatába, ha valamennyi időt is eltölt a színpalak mögött!)

p. s.

Hogy anyámról, a színházról is mondhatnék valami értelmeset? Fogas kérdés! Ismeri-e, ismerheti-e, kiismerheti-e valaki a tulajdon anyját? Soha! Elégedjek meg ki-ki annyival, hogy van! Már akinek van. Anyja.

AUG. 3. | FEDÁK SÁRI

SZŰCS NELLI ESTJE » Fedák Sári volt „A” primadonna. Sztár Pest-től New Yorkig. Megjárta a siker csúcsait és a történelem poklát. Méltán ünnepelték, és méltatlanul félreállították.

mikor? hol?

augusztus 3. – 20 óra 30 • Szarvasi Vízi Színház

AUG. 16. | MOLNÁR FERENC KÉTSZER

EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA » Molnár Ferenc két egyfelvonásos egy bankár és egy színházigazgató vesszőfutásáról szól. Banális történetek mély emberismerettel megírva és sok vidámsággal fűszerezve.

mikor? hol?

augusztus 16. – 20 óra 30 • Gyulai Várszínház

A képen:

Schnell Ádám és Bodrogi Gyula Az egy, kettő, három próbáján

AUG. 19. | JÓZSEF ATTILA ÉS HOBO

TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT » „József Attila műveit úgy olvasom, mint a szent könyveket, és néha, mintha a saját gondolataimat látnám leírva.”

mikor? hol?

augusztus 19. – 20 óra 30 • Salföld, Thália Nyárikert

AUG. 24. | HÁZTŰZNÉZŐ

GOGOL KOMÉDIÁJA » Egy talpraesett nő, pipogya és nevetséges férfiak és Gogol metsző humora. A férfiszerepekben is nők – a beregszászi társulat és Nemzeti Színház közös előadása.

mikor? hol?

augusztus 24. – 19 óra • Marosvásárhelyi Nemzeti Színház

AUG. 25. | HAZATÉRÉS

SORSTÖRTÉNET » Már javában üldözi a Gestapo, amikor a szovjetek elfogják, és a Gulagra hurcolják – gróf Esterházy János felvidéki mártír politikus példadó bátorságának és erős hitének története.

mikor? hol?

augusztus. 25. – 19 óra • Marosvásárhelyi Nemzeti Színház

AUG. 12. | HÉ, MAGYAR JOE!

MAGYAR BLUES » Jimi Hendrix híres számából kiindulva magyar sorstörténetet írt Hobo, amely még a rendszerváltás előtt kezdődik. Magyar Joe „megölte az asszonyt”, börtönben ült, és amikor szabadult, már az új világgal szembesült. Színház Hobóval, Rácz Józseffel és egy blues bandával.

mikor? hol?

augusztus 12. – 20 óra 30 • Balatonboglár, Kultikikötő

AUG. 1-jéig | TÖRŐCSIK-KIÁLLÍTÁS

TUDOM-E ÚGY, AHOGY CSAK ÉN TUDHATOM » Törőcsik Mari négy évtizeden át volt a Nemzeti Színház művésze, itt kezdte és itt fejezte be pályafutását. Nagy előadásokat, jelentős szerepeket, különös történeteket idéz meg a Nemzeti Színház tárlata, amely nyáron a kőszegi vár lovagtermében látható.

mikor? hol?

augusztus 1-jéig – 10 és 16 óra között, illetve az előadások előtt Jurisics Vár, Kőszeg

Olvasson színházat!

www.nemzetiszhaz.hu/magazin

Déryné

fesztivál

SÁTORALJAÚJHELY

'23 JÚLIUS 19-23.

11 HELYSZÍN 5 NAP TÖBB, MINT 70 PROGRAM

DERYNEFESTIVAL.HU

Történelmet írunk.

könyv

365 apropó, amiért jó magyarnak lenni

Minden napra egy történet

Ha visszatekintünk az eseményekben rendkívül gazdag 1100 esztendőre, akkor be kell ismernünk, hogy azért bőven van mire büszkének lennünk. Ebben a könyvben pontosan 365 okot adunk erre.

Éves magazin-előfizetés

Öt lapszámtól a teljes archívumig

Célunk, hogy a múltról szóló információkat, valamint a legfrissebb kutatási eredményeket érthetően, gyorsan, korszerűen és gazdagon illusztrálva mutassuk be az olvasóinknak. Akár digitálisan is.

magazin

A kocka el van vetve

Partikellék a kvíz szerelmeseinek

1500 kérdés a történelem, az irodalom és a művészet témaköréből. Különc feladatok, különleges küldetések, két darab játéktábla és megannyi izgalom és móka egy kis dobozban.

A Patrióta

Az igazi hazafiak kedvence

Fedezzék fel tágabb hazánk, az 1920 előtti Magyarország történetét, településeit, épített és természeti örökségeit, a táj híres szülőtteit és a hozzájuk kapcsolódó kulturális értékeket!

A Misszió

Felfedezőknél kötelező

Indulj el egy Föld körüli utazásra, alapíts saját misszióközpontokat a dél-amerikai dzsungel közepén, Afrika sivatagaiban vagy az ázsiai sztyeppéken! Élő át karaktereid kalandjait, és közben küzdj a kalózkodó és a kísértések ellen!

társasjáték

puzzle

Mesterművek Kollekciónak

Rakd ki a festményeket!

Az 1000 darabos prémium kirakósaikat a magyar festészet legjobb és legnépszerűbb darabjait ábrázolják.

Kedvezményes ajánlatok:
bolt.mult-kor.hu

A Nemzeti Magazin
az interneten:
www.nemzetisinhaz.hu

Egy, kettő, három – Az ibolya. Molnár Ferenc két egyfelvonásosával indul az évad Gyulán és a Nemzetiben. Bodrogi Gyula és a Színház- és Filmművészeti Egyetem diákjai az előadás próbáján. | fotó: Eöri Szabó Zsolt

A 2023/24-ES ÉVAD PREMIERJEI

Molnár Ferenc: **EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA** | Katona József: **BÁNK BÁN** | Bertolt Brecht: **KURÁZSI MAMA** | Toót-Holló Tamás – Bársony Bálint – Elek Norbert: **ARANYHAJÚ HÁRMASOK** | William Shakespeare: **LEAR KIRÁLY** | Szarka Tamás: **ESTHAJNAL** | Nyikolaj Gogol: **A REVIZOR** | Sík Sándor: **ISTVÁN KIRÁLY** | **IRREDENTA KABARÉ** – Zenés-táncos nemzeti öncsonkítás, avagy sírva mulatunk vagy mulatva sírunk